

รายงานการวิจัยเอกสาร
การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกา

โดย
ดร.สวัสดี อุดมโกชน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักยกรัฐมนตรี
2543

คำนำ

ขณะนี้การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระแสที่เกิดขึ้นทั่วโลก เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ตั้งความหวังไว้ว่าการศึกษามีคุณภาพโดยเฉพาะการอาชีวศึกษาจะเป็นทางออกในการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและเป็นการลงทุนในระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการดำเนินงานในเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาวิจัยการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของต่างประเทศเพื่อจับกระแสความเคลื่อนไหวและเปิดโลกทัศน์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนานโยบายเพื่อการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับประเทศไทย

ประเทศต่างๆ ที่ได้มีการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีทั้งหมด 12 ประเทศ มาจากหลายภูมิภาคของโลก ซึ่งมีความแตกต่างในด้านบริบททางเศรษฐกิจและสังคม แต่ทุก ๆ ประเทศล้วนประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ประเทศเหล่านี้ประกอบด้วย ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฮังการี สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ แคนาดา สหรัฐอเมริกา และบราซิล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญได้แก่ ระบบบริหารและการจัดการ กระบวนการเรียนการสอนและการฝึกงาน ระบบคุณภาพมาตรฐานของการศึกษาเพื่ออาชีพ ระบบความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน และการระดมทรัพยากรในการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการครั้งนี้ เอกสารที่พิมพ์เผยแพร่นี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อนักการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ สามารถนำแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศมาประยุกต์กับประเทศไทยได้หลายลักษณะ รวมทั้งจะช่วยวางรากฐานการปฏิรูปการอาชีวศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ		i
สารบัญ		ii
บทสรุปผู้บริหาร		iv
บทที่ 1	ที่ตั้งและพื้นที่	1
	การปกครอง	1
	ระบบการศึกษา	1
บทที่ 2	ระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ	7
	การฝึกอบรมอาชีพ	13
	ตัวอย่าง โครงการฝึกอบรมอาชีพ	17
บทที่ 3	การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	20
	ชนิดและประเภทของความร่วมมือ	21
บทที่ 4	มาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ	23
	ศูนย์แห่งชาติว่าด้วยการศึกษาและเศรษฐกิจ	23
	คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ	24
	กฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติ	25
	หุ้นส่วนอาสา	25
	กรอบมาตรฐานทักษะ	27
บทที่ 5	กฎหมายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ	33
	กฎหมายสมิทธี ฮิวจ์	33
	กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา	35
	กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา	36
	กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน	36
	กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและเทคนิคศึกษา	39

	กฎหมายการลงทุนพัฒนาแรงงานผู้ด้อยโอกาส	42
	กฎหมายการอ่านออกเขียนได้ของครอบครัวและการศึกษาผู้ใหญ่	42
บทที่ 6	ยุทธศาสตร์ความสำเร็จในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ	43
บทที่ 7	ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทย	46
บรรณานุกรม		50

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งอยู่ตอนใต้ของประเทศแคนาดาในทวีปอเมริกาเหนือ มีประชากรประมาณ 274 ล้านคน มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลประมาณ 9 ล้านตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็นมลรัฐรวม 50 มลรัฐ มี 2 มลรัฐที่ไม่ตั้งอยู่บนผืนแผ่นดินใหญ่คือ อลาสกา และฮาวาย แต่ละมลรัฐมีเมืองหลวงของตนเอง เมืองหลวงของประเทศคือ กรุงวอชิงตันดีซี เป็นเขตปกครองอิสระ

การศึกษาเป็นภารกิจของชาติแต่เป็นความรับผิดชอบของมลรัฐและเป็นภารกิจของท้องถิ่น สหรัฐอเมริกาไม่มีระบบการศึกษาแห่งชาติ แต่ละมลรัฐมีผู้ว่าการรัฐ มีรัฐมนตรีการศึกษารับผิดชอบต่อจัดการศึกษาทุกระดับ มีสภาการศึกษา หรือ คณะกรรมการการศึกษาของมลรัฐ (State Board of Education) กำหนดนโยบายการศึกษาระดับมลรัฐให้แก่เขตการศึกษา (School District) ซึ่งมีคณะกรรมการการศึกษาระดับเขตการศึกษา (School Board) และมีศึกษาธิการเขต (Superintendent) บริหารการศึกษาในเขตของตน การแบ่งเขตการศึกษาของสหรัฐอเมริกาสอดคล้องกับเขตการปกครอง (City or County)

กฎหมายการศึกษาของสหรัฐอเมริกาคำหนดให้เยาวชนทุกคนมีสิทธิเรียนหนังสือ (ภาคบังคับ) จนถึงอายุ 16 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่เยาวชนส่วนมากก็เรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษา (High School) การอุดมศึกษาประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา 4 ประเภท ได้แก่ (1) วิทยาลัยชุมชน (2) วิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยเทคโนโลยี ซึ่งมีหลักสูตรการศึกษาส่วนมากเพียง 2 ปี (ระดับอนุปริญญา) (3) วิทยาลัยเอกเทศมีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี (ปริญญาตรี) และ (4) มหาวิทยาลัยซึ่งประกอบด้วยคณะต่างๆ หลากหลายคณะจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอกและการวิจัย

ประเทศสหรัฐอเมริกาค้นตัวพัฒนาการศึกษา และปฏิรูปการศึกษาอย่างแข็งขันตั้งแต่ปี 2500 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในปี 2537 รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายสำคัญคือ กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา (Goals 2000: Educate America Act) กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน (School-to-Work Opportunities Act) และกฎหมายการประถมและมัธยมศึกษา (Elementary and Secondary Act) กฎหมายทั้ง 3 ฉบับทำให้สหรัฐอเมริกาปฏิรูปโรงเรียน ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร และมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นสามารถแข่งขันกับชาติอื่นได้ เพิ่มอัตราการเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดสถานศึกษา หรือ การศึกษาให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายตลอดชีวิต พัฒนาการเรียนการสอน

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พัฒนาการศึกษาอาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่พัฒนาแรงงาน
ฝีมือและมาตรฐานทักษะอาชีพ

ระบบการจัดการศึกษาอาชีพหรืออาชีวศึกษาและการฝึกอบรม ได้มีการเตรียม
การให้เยาวชนได้สัมผัสเรื่องการศึกษาเพื่ออาชีพในการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปของการศึกษา
อาชีพ (Career Education) ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนการศึกษาอาชีพ
ระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลายจัดในวิทยาลัยชุมชนและวิทยาลัยเทคนิคก่อนเข้าสู่งานอาชีพ
หรือศึกษาต่อเพื่อรับปริญญา ในปี 2533 รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า กฎหมายคาร์ล ดี
เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา (Carl D. Perkins Vocational and Applied Technical
Education Act) เป็นกฎหมายการอาชีวศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องการเตรียมเทคนิค (Technical
Preparation - Tech Prep) ซึ่งเป็นแนวการจัดระบบอาชีวศึกษา 3 แบบ คือ 4+2 3+2 และ 2+2
กล่าวคือ วิชาอาชีวศึกษาควรเปิดโอกาสให้แก่เยาวชนผู้ไม่มุ่งสู่สายสามัญโดยตรงระดับอุดม
ศึกษา ควรมีโอกาสได้เลือกศึกษารายวิชาอาชีพตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 9 (มัธยมปีที่ 3) ต่อเนื่องไปจน
ถึงระดับวิทยาลัยชุมชนหรือวิทยาลัยเทคนิครูปแบบนี้ คือ 4+2 (ปีที่ 9-12 = 4 ปี+2 ปีในวิทยาลัย
ชุมชน) หรือจะเริ่มเลือกเรียนวิชาอาชีพในชั้นปีที่ 10 หรือ ปีที่ 11 ต่อเนื่องถึงวิทยาลัยชุมชนหรือ
วิทยาลัยเทคนิคก็จะเป็นรูปแบบของ 3+2 และ 2+2 ตามลำดับ ระบบเตรียมเทคนิคแพร่หลายต่อ
เนื่องมาตั้งแต่ปี 2533 ถึงปัจจุบัน แนวคิดเรื่องเตรียมเทคนิคแพร่หลายอย่างรวดเร็วทุกมลรัฐใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาเพราะ เป็นการเตรียมวิชาชีพ (Career Preparation) ให้แก่เยาวชนขณะ
กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาและเน้นทักษะลึกหรือทักษะเฉพาะในระดับวิทยาลัยชุมชน (อุดม
ศึกษา) ทำให้เยาวชนสายเตรียมเทคนิคมีความรู้พื้นฐาน (สามัญ) มีวุฒิภาวะและความรู้ความ
สามารถทางอาชีพสูงทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ระบบการจัดอาชีวศึกษาอีกระบบหนึ่งซึ่งเรียกว่า ระบบฝึกหัดงาน (Apprenticeship)
เป็นระบบที่เยาวชนผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางกลุ่มให้ความสนใจสูงคือ การสมัครเข้า
เป็นผู้ฝึกหัดงานในสถานประกอบการที่ได้รับการจดทะเบียนจากรัฐและร่วมมือกับสถาบัน
การศึกษาอาชีพ (วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเทคนิค) ให้เยาวชนฝึกหัดงานในสถานประกอบการเต็ม
เวลา และใช้บางเวลาเรียนทฤษฎีหลักการในสถาบันการศึกษาอาชีพเป็นเวลา 2-3 ปี ก่อนจบหลัก
สูตรและเข้าสู่งานอาชีพ

สำหรับเยาวชนที่ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมปลายก็สามารถเลือกโปรแกรมการ
ศึกษาอาชีพระยะสั้นจนอายุครบ 18 ปี ก่อนเข้าสู่งานจากสถาบันการศึกษาอาชีพได้เช่นเดียวกับ
ผู้ใหญ่ที่ตกงานว่างงาน หรือ ประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพ หรือ ยกระดับอาชีพ ยกระดับทักษะ

ของคน ดังนั้นสถาบันการศึกษาอาชีพจึงเป็นทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ สถาบันการพัฒนาอาชีพ วิชาชีพ ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถานประกอบการ โดยมีกฎหมายการฝึกหัดงาน กฎหมายสถาบันการศึกษาอาชีพให้มีอิสระทางการบริหารจัดการและทางวิชาการสูง เพราะ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่นที่ชุมชน สังคมพึงพาด้านการศึกษาอาชีพได้

ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี เป็นเพราะ (1) ความร่วมมือที่เกิดจากจิตสำนึกโดยประชาชนอเมริกันถูกปลูกฝังเรื่อง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Civic Responsibility) มาตั้งแต่ยังเล็ก (2) เกิดจากระบบโครงสร้างขององค์กรต่างๆ ที่เชื่อมโยงประสานกัน แม้จะมีการกระจายอำนาจลงไปถึงประชาชน แต่ขั้นตอนของระบบประสานกันได้อย่างดี (3) การเกิดประโยชน์ร่วมกันของสถาบัน เช่น การเป็นหุ้นส่วนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การถือคุณประโยชน์แก่กัน (4) การให้สิทธิประโยชน์บางอย่าง เช่น การยกเว้นภาษีอากร การให้ความดีความชอบและ (5) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามกฎหมายการอาชีวศึกษา กฎหมายฝึกหัดงานและกฎหมายอื่น

การควบคุมดูแลมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพของสหรัฐอเมริกาเป็นการตื่นตัว เพื่อการเพิ่มศักยภาพในแรงงานและการตื่นตัวเพื่อพัฒนาระดับทักษะอาชีวะมาตรฐานอาชีพเกิดขึ้น เพราะแรงผลักดันภายนอก เช่น มาตรฐานสินค้า และ ผลิตภัณฑ์ มาตรฐานการศึกษา การแข่งขันด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและความอยู่รอดของเศรษฐกิจประเทศอันเนื่องจากการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศสหรัฐอเมริกาจัดตั้งศูนย์แห่งชาติด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ ในเวลาต่อมามีการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบของกรรมการที่มาจากภาครัฐกิจ ลูกจ้าง รัฐบาล ผู้บริโภค อุปโภคและผู้นำชุมชนร่วมกันกำหนดมาตรฐานอาชีพกำกับดูแลให้การผลิตและแรงงานตลอดจนการศึกษาอาชีวะมีและได้มาตรฐาน แนวโน้มของมาตรฐานอาชีพเริ่มที่ระดับชาติสู่ระดับสากลตามกฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติซึ่งมีขึ้นตามมาในปี 2537

สหรัฐอเมริกาได้ตรากฎหมายเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อเพิ่มสมรรถนะของแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมให้การอาชีวศึกษาตอบสนองความต้องการของบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมอย่างมีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนเกิดการร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพอย่างได้ผล เช่น กฎหมายสมิทท์ ฮิวจ์ เมื่อปี 2450 รัฐบาลกลางให้งบประมาณสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันการศึกษาอาชีพแก่รัฐบาลมลรัฐสาขาการเกษตร คหกรรม และ ช่างอุตสาหกรรม ส่วนหลังปี 2537 ที่กฎหมาย

ปฏิรูปการศึกษาที่เรียก กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกาออกมา มีการส่งเสริม อาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่อย่างแข็งขันอีกครั้งหนึ่ง มีการปรับปรุงกฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ เพื่อช่วยเหลือด้านการเงินแก่มลรัฐในการจัดการอาชีวศึกษาแขนงอื่น ๆ เพิ่มขึ้น มีการออกกฎหมายการ เรียนรู้คู่การทำงาน เพื่อให้การทำงานได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทำไปพร้อมกัน ได้ มีกฎหมายการฝึกหัดงาน (Apprenticeship Act) เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกับแรงงาน กฎหมายการลงทุนพัฒนาแรงงานผู้ด้อยโอกาส (Workforce Investment Act) ตลอดจนกฎหมายการ ศึกษาผู้ใหญ่ให้ผู้ใหญ่ทุกคนอ่านออกเขียนได้มีอาชีพและมีการศึกษาตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์แห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพของ สหรัฐอเมริกาเกิดจากการใช้นโยบายการปฏิรูปการศึกษานำในการพัฒนาชาติ การมีวิสัยทัศน์อัน กว้างไกลของผู้นำ การใช้กระบวนการการศึกษาและการวิจัยตลอดจนผลการศึกษาวิจัยเป็นข้อมูล ข้อเสนอ เพื่อการตัดสินใจและการแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการกำหนดนโยบาย และการวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ การตรากฎหมายกำกับงานเกือบทุกเรื่องดังที่กล่าวมาแล้วก็เป็นยุทธศาสตร์สำคัญอย่างหนึ่งต่อการเกิดความสำเร็จในระบบการจัดการอาชีวศึกษาและการ ฝึกอบรมอาชีพ สถาบันการศึกษาอาชีพในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีสมรรถนะและ ศักยภาพสูงในการชี้นำ สามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพแก่ชุมชนและสังคมได้เพราะ เป็นสถาบัน นิติบุคคลมีอิสระและอำนาจทั้งด้านการบริหารจัดการ วิชาการ การให้บริการวิชาอาชีพหลากหลาย แก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าเพราะ ทำหน้าที่เป็นสถาน ศึกษา ศูนย์ฝึกอบรม ศูนย์พัฒนาอาชีพ ศูนย์วิจัยอาชีพของชุมชน ซึ่งล้วนเป็นยุทธศาสตร์ที่สร้างประสิทธิ ภาพแก่องค์กร และยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างมาตรฐานทักษะและมาตร ฐานอาชีพระดับชาติสู่ระดับสากล เพื่อให้แรงงานของชาติได้มาตรฐาน ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่ สร้างความสำเร็จแก่การพัฒนาการศึกษาอาชีพอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยเพื่อการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม อาชีพ ได้แก่ การสร้างความตระหนักแก่คนไทยในบทบาท คุณค่า และประโยชน์ของการศึกษา ต่อการพัฒนาชาติ โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อประกอบสัมมาอาชีพของทุกคน มีผลสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคมของประเทศ เพราะเป็นกำลัง งานกลุ่มใหญ่ของชาติ จึงจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับคุณภาพ ศักยภาพ และสมรรถนะของ กำลังงานเหล่านั้นให้สูงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ

ประเทศไทยควรนำแนวคิดและแนวปฏิบัติของวิชาการศึกษาอาชีพ (Career Education) มาบรรจุไว้ เพื่อเป็นทั้งวิชาสามัญและวิชาเลือกอาชีพในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

และตอนปลาย เป็นการสำรวจค้นหาศักยภาพและเพื่อเตรียมอาชีพแก่เยาวชนก่อนจบชั้นมัธยมปลาย ส่วนการศึกษาวิชาอาชีพ (เฉพาะทาง) ที่เป็นการอาชีวศึกษาอย่างแท้จริงหรือเป็นจุดเน้นของการอาชีวศึกษาควรจัดในระดับวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยชุมชน ซึ่งอาจเป็นวิชาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นระดับประกาศนียบัตรหรือระดับอนุปริญญาตลอดจนระดับปริญญาตรีที่เน้นการประยุกต์การปฏิบัติที่ต้องอาศัยทักษะและความพร้อม เพื่อให้เยาวชนส่วนใหญ่ในอนาคตได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีจนจบ จะช่วยทำให้การอาชีวศึกษาเกิดศักยภาพ และสมรรถภาพทางวิชาอาชีพสูงขึ้น ผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นการยกมาตรฐานการศึกษาอาชีพหรืออาชีวศึกษาให้ทัดเทียมประเทศพัฒนาอื่น ๆ ได้

ส่วนการอาชีวศึกษาในรูปแบบช่างฝึกหัดงาน (Apprenticeship) หรือทวิภาคีในระยะแรก ควรจัดให้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) แต่ในระยะยาว (หลังปี 2545) ควรจัดโครงการนี้ให้กับผู้จบการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายอาชีพหรือสายสามัญ) สำหรับการฝึกทักษะในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การฝึกหัดงานก่อนหรือหลังการเรียนจบ (Internship) การฝึกงานระหว่างเรียนในรูปแบบความร่วมมือ (Cooperative Program) หรือรูปแบบหุ้นส่วน (Partnership Program) นั่นก็เพื่อให้ผู้เรียนสายอาชีพได้เกิดประสบการณ์ในงานจริง (Hands-on Experience หรือ On-the-Job Training) จึงควรจัดให้ผู้เรียนในขณะที่กำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและวิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเทคนิค (เพิ่มเติมประสบการณ์จากการฝึกงานในโรงฝึกงานหรือ ห้องปฏิบัติการของโรงเรียนและวิทยาลัย)

สถาบันการอาชีวศึกษาของประเทศไทยในอนาคตควรถูกยกขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดและเป็นนิติบุคคล หรือรูปแบบอื่นที่มีความเป็นอิสระทางวิชาการและการบริหารจัดการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีจุดเน้นในการให้การศึกษาอาชีพทั้งระดับประกาศนียบัตรจนถึงระดับปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษาควรมีหลากหลายคณะ หลากหลายโปรแกรมวิชา เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชาอาชีพ ศูนย์การฝึกอบรมวิจัยและพัฒนาอาชีพสามารถชี้นำแก้ปัญหาอาชีพของชุมชนและสังคม

รัฐบาลไทยควรมีนโยบายพิเศษเร่งด่วนต่อการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากำลังคน กำลังแรงงานที่ขาดคุณภาพ ขาดสมรรถภาพ ขาดศักยภาพในการแข่งขัน และขาดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารที่มีเอกภาพ แต่หลากหลายรูปแบบการจัดเพื่อให้การอาชีวศึกษาเป็นของปวงชน คนกลุ่มใหญ่เข้าถึงได้ตลอดชีวิต มีการระดมทรัพยากรอย่างกว้างขวางเพื่อให้การจัดอาชีวศึกษาครอบคลุมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้สถาบันอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษาสามารถหยิบยื่นบริการการ

ศึกษาอาชีพอันหลากหลายแก่ประชากรในเขตชุมชนของตนเอง ให้บริการได้ทั้งการศึกษาอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ การพัฒนาอาชีพ ให้หน่วยงานการจัดการศึกษาอาชีพหรือการฝึกอบรมอาชีพ ของทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันในการให้การศึกษาฝึกอบรมอาชีพแก่แรงงานใหม่ และแรงงานเก่า เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถของแรงงานทั้งหมดถึงระดับมาตรฐานทักษะและ มาตรฐานอาชีพที่กำหนดขึ้นใหม่ในการปฏิรูปการอาชีวศึกษาตามโครงการนี้

บทที่ 1

บทนำ

ที่ตั้งและพื้นที่

ประเทศสหรัฐอเมริกา (United States of America - USA) เป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ในชื่อเสียงและมีพื้นที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือตอนใต้ของประเทศแคนาดา ส่วนกว้างของแผ่นดินจากชายฝั่งตะวันตกด้านมหาสมุทรแปซิฟิกไปถึงฝั่งตะวันออก ซึ่งจรดมหาสมุทรแอตแลนติกมีระยะทางมากกว่า 4500 กิโลเมตร ทิศใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกาคิดกับประเทศเม็กซิโกและอ่าวเม็กซิโก มีมลรัฐซึ่งไม่อยู่บนแผ่นดินใหญ่ของประเทศ 2 มลรัฐ คือ อลาสกา และฮาวาย อลาสกาอยู่ส่วนเหนือสุดของทวีปและฮาวายอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกห่างจากแผ่นดินใหญ่ 3500 กิโลเมตร สหรัฐอเมริกามีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 9 ล้านตารางกิโลเมตร

การปกครอง

ประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งการปกครองออกเป็นมลรัฐ มี 50 มลรัฐเป็นอิสระจากกัน แต่ละมลรัฐมีเมืองหลวงของตนเอง และเมืองหลวงของประเทศ คือ กรุงวอชิงตันดีซี เป็นเขตปกครองอิสระ เรียกว่า ดิสตริค ออฟ โคลัมเบีย (ดี ซี)

การปกครองทุกระดับเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้นตำแหน่งสำคัญๆ จึงมาจากการเลือกตั้ง เช่น ประธานาธิบดี สมาชิกวุฒิสภา ผู้ว่าการรัฐ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ปกครองอื่นในมลรัฐ ประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศ เป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่าง ๆ

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาแบ่งอำนาจการปกครองเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และ ฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญจำกัดกรอบบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้ไม่ให้ก้าวล้ำหน้าที่กัน

ระบบการศึกษา

ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีระบบการศึกษาแห่งชาติ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องของแต่ละมลรัฐ แม้จะมีกระทรวงการศึกษาของประเทศ แต่กระทรวงทำหน้าที่เพียงรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะ เป็นผู้ชี้แนะ และให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน และวิชาการแก่รัฐบาลมลรัฐในโครงการศึกษาเฉพาะ การศึกษาแม้จะเป็นธุระของชาติแต่เป็นความรับผิดชอบของมลรัฐและเป็นหน้าที่ของแต่ละมลรัฐที่มีหน่วยงานการศึกษาของมลรัฐ (State Department of Education) ทำหน้าที่คล้ายกับกระทรวงการศึกษา มีสภาการศึกษากำหนดนโยบาย วางแผนการศึกษาให้แก่

มลรัฐ เรียกว่า State Board of Education และภายใต้สภการศึกษาของแต่ละมลรัฐจะถูกแบ่งออกเป็นเขตการศึกษา (School District) ในแต่ละเขตศึกษามีคณะกรรมการการศึกษาเรียกว่า Board of Education หรือเรียกว่า School Board มีศึกษาธิการเขตการศึกษา (Superintendent) รับผิดชอบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตรับผิดชอบของตน การแบ่งเขตศึกษามักสอดคล้องกับเขตการปกครอง (City or County) ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีเขตการศึกษาทั่วประเทศประมาณ 15,600 เขต ในแต่ละเขตการศึกษาของแต่ละมลรัฐรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาโดยมีกฎหมายการศึกษาของตนเอง มลรัฐส่วนใหญ่ (มากกว่า 30 มลรัฐ) กำหนดให้เด็กเข้าเรียนหนังสือภาคบังคับตั้งแต่อายุ 6-16 ปี บางมลรัฐให้เด็กอยู่ในโรงเรียนจนอายุ 18 ปี สหรัฐอเมริกาโดยประธานาธิบดีคลินตันมีนโยบายที่จะยกระดับการศึกษาของประชาชนถึงชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัย ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนอเมริกันโดยเฉลี่ยในอนาคตอาจสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปัจจุบันจำนวนปีการศึกษาโดยเฉลี่ยของคนอเมริกันเท่ากับ 11 ปี) ระบบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกามี 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ซึ่งเรียกว่า Junior High School และ Senior High School) บางมลรัฐที่จัดการศึกษาระดับต้น 8 ปี ก็จะมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพียงระดับเดียวเรียน 4 ปี ซึ่งโรงเรียนมัธยมแบบนั้นจะเรียก High School

หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษาของทุกมลรัฐจะเน้นวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา การประพันธ์ และสังคมศึกษา ส่วนหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาเน้นวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และพลศึกษา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปฏิรูปการศึกษาเป็นระยะ ๆ นับแต่ปี 2488 เป็นต้นมา และในปี 2500 ซึ่งเป็นปีที่สหภาพโซเวียตส่งดาวเทียมขึ้นโคจรรอบโลกครั้งแรก ยิ่งทำให้สหรัฐอเมริกาต้องปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วนและแข่งขัน แต่โดยเหตุที่ระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริการับตัวได้ช้า เพราะยังมีปัญหาภายในประเทศหลายเรื่อง เช่น ความหลากหลายเชื้อชาติของประชากร เจตคติแบบดั้งเดิม เช่น การเหยียดผิว เชื้อชาติ ขนบประเพณีทางศาสนา แบบแผนการสงวนท่าที สักดิ์ศรี ทำให้สังคมไม่สามารถใช้การศึกษา ใช้คนที่ได้รับการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและวิชาการในระบะนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเปิดประตูต้อนรับนักวิทยาศาสตร์และผู้มีความรู้ความสามารถสูงจากนอกประเทศจำนวนมาก

ในช่วงทศวรรษ 2523-2533 นักการศึกษาระดับปฏิบัติตำหนิผู้วางแผน วางนโยบายการศึกษาว่า ไม่เข้าใจชีวิตจริงในสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง พ่อแม่ของนักเรียนจึง

เป็นผู้รับบาป คนอเมริกันรู้สึกว่าคุณชาติของตนตกอยู่ในภาวะเสี่ยง ความอัจฉริยะที่ไม่เคยมีใครกล้า ทำทลายในด้านอุตสาหกรรม การค้า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถูกไล่ทันและนำหน้าจาก ประเทศคู่แข่ง การศึกษาในโรงเรียนจึงถูกมองว่าเป็นตัวต้นปัญหาและเป็นทางแก้ปัญหานี้ แนว คิดในการปฏิรูปเศรษฐกิจชาติจากการเป็นเลิศทางการศึกษาถูกยอมรับอย่างกว้างขวาง แม้จะยัง คลางแคลงใจในสูตรนี้

การจัดการศึกษาวิธีใหม่ด้วยการให้อำนาจแก่ผู้ได้เสียใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด คือ นักเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง องค์กร ชุมชนและท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น มีการถ่ายโอน อำนาจควบคุมการศึกษาแก่ชุมชนในท้องถิ่นมากขึ้น เกิดการปฏิรูปการศึกษาโดยการปรับรื้อ โครงสร้าง (Restructure) เพราะ (1) สังคมถือว่า เด็ก ผู้ใหญ่ เป็นทรัพยากรของชุมชน (2) ทรัพยากรเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (3) การศึกษาที่มีคุณภาพต้องได้รับการปรับปรุง ตรวจสอบโดยชุมชน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนบรรลุผลสำเร็จทางการศึกษา (4) อำนาจการบริหาร จัดการต้องคืนให้แก่ชุมชนท้องถิ่นหรือผู้ใกล้ชิดผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษามากที่สุด

ประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญของการศึกษา ถือการศึกษาเป็นวาระ สาธารณะ (Public Agenda) ออกกฎหมายการประถมและมัธยมศึกษา (Elementary and Secondary Education Act) ซึ่งกฎหมายเหล่านี้เป็นเครื่องชี้นำการปฏิรูปการศึกษาของมลรัฐ ประธานาธิบดีบิล คลินตัน แห่งสหรัฐอเมริกาได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 เรียกร้อง การปฏิบัติการเพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติอเมริกันอย่างอาจหาญและก้าวไกลว่า เพื่อที่จะเตรียมอเมริกาให้พร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีโรงเรียนที่แข็งแกร่ง ปลอดภัย มีระเบียบวินัยและมาตรฐานในด้านผลสัมฤทธิ์และระเบียบวินัยที่ชัดเจน มีครูที่มีความสามารถ พิเศษและอุทิศตนในห้องเรียนทุกห้อง เด็กอายุ 8 ปี ทุกคนต้องอ่านหนังสือได้ เด็กอายุ 12 ปี ทุกคนต้องสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ ผู้มีอายุ 18 ปี ทุกคนจะต้องสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย ได้ เราจะต้องจัดการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกให้แก่ประชาชนของเรา

นโยบายปฏิรูปการศึกษาของประธานาธิบดีคลินตันมีความชัดเจนและแสดงความพยายามอย่างอาจหาญ ชุมมาตรการ 10 ข้อสำคัญ ได้แก่ (1) ความเข้มงวดเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (2) การพัฒนาครูประจำการ (3) การสร้างนิสัยและทักษะการอ่านให้เด็ก (4) การประสานบ้านกับโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก (5) การทำโรงเรียนให้ปลอดภัย เสพติดและความรุนแรง (6) การเพิ่มความหลากหลายรูปแบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน (7) การทำโรงเรียนสถานที่ให้ทันสมัย (8) การขยายประตูอุดมศึกษาให้กว้างขวางขึ้น (9) การ

ขยายบริการฝึกอบรมทักษะ แรงงาน (10) การปลูกฝังทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดกับเด็ก
รุ่นใหม่

ภาวะผู้นำของประธานาธิบดีคลินตันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่และเป็นรูปธรรมไม่เฉพาะแต่มาตรการข้อ 8 ข้อ 9 และข้อ 10 จะมีความสำคัญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการปฏิรูปการศึกษาของชาติ เพื่อการเป็นประเทศชั้นนำของโลก มีความเชื่อมั่นว่าการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานสูงเท่านั้นจะชี้นำชาติอเมริกาไปสู่ความยิ่งใหญ่ในโลกอีกครั้งหนึ่งความเป็นรูปธรรมในการผลักดันมาตรการการศึกษาที่ได้แถลงไปแล้วของนายคลินตันก็คือ การผลักดันงบประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนทั่วประเทศ รวมถึงการเพิ่มงบประมาณการศึกษาจาก 26.5 พันล้านเหรียญ ในปี 2540 เป็น 29 พันล้านเหรียญในปี 2541

ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกา คือ การจัดการศึกษา เพื่อสนองตอบต่อตลาดแรงงานของประเทศ หลายๆ มลรัฐได้วางมาตรการปรับปรุงการมัธยมศึกษาให้เกิดปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างการศึกษาในโรงเรียนกับการทำงานในสถานประกอบการเพื่อสร้างการเรียนรู้คู่การทำงาน (School-to-Work) มีการให้ประกาศนียบัตรเกียรติคุณแก่นักเรียนที่โดดเด่นในการทำงานคู่กับการเรียนจนเป็นเหตุให้โรงเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนียและมลรัฐดาโกตาเหนือสามารถทำโครงการธุรกิจจำลองในโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในชั้นมัธยมศึกษา

การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาอาชีพ การพัฒนาแรงงานประจำการให้มีศักยภาพทางความรู้ทักษะให้สูงขึ้นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ประธานาธิบดีสหรัฐกำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ และกำหนดไว้ในเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา ส่วนปัญหาของแรงงานหรือกำลังคนในประเทศสหรัฐค้นพบมีเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องถึงการศึกษอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ ดังนี้

(1) 3 ใน 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพเพิ่มขึ้น

(2) เยาวชนกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต่างวัฒนธรรม ไม่ได้เรียนถึงระดับมัธยมศึกษา

(3) นักเรียนจำนวนมากไม่มีทักษะอาชีพจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

(4) การจ้างงานในหมู่เยาวชนแม้จะยังมีอัตราสูง แต่รายได้ของผู้จบชั้นมัธยมศึกษาลดลง เมื่อเทียบกับผู้จบชั้นมัธยมปลายและได้ศึกษาต่อวิชาอาชีวพระยะสั้นหรือวิชาชีพระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี

(5) โครงสร้างทางอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปกับเทคโนโลยี ทำให้ขาดแคลนแรงงานทักษะสูงสมัยใหม่

(6) สหรัฐอเมริกาขาดการช่วยเหลือเยาวชนด้านข้อมูลข้อเสนอแนะทางอาชีพ ทำให้เยาวชนขาดความรู้เรื่องอาชีพ เรื่องการจ้างงาน ว่างงาน ฯลฯ

(7) ในปี 2525 เยาวชนอายุ 16-24 ปี จำนวน 3.4 ล้านคนไม่จบชั้นมัธยมศึกษาและไม่อยู่ในระบบโรงเรียน เยาวชนเหล่านี้ไม่ได้เตรียมตัวด้านการอาชีพให้สามารถเข้าสู่งานอาชีพได้

การศึกษาระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกามีสถาบันการศึกษา 4 ประเภท คือ

(1) วิทยาลัยชุมชน (Community College) จัดการศึกษาหลักสูตร 2 ปี บางแห่งมีทั้งโปรแกรมทั่วไป (Liberal Arts) และการศึกษาเทคนิคระดับอนุปริญญา (Associate Degree) ที่สามารถถ่ายโอนผลการเรียนไปสู่ชั้นปีที่ 3 และ ปีที่ 4 ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีได้ ส่วนโปรแกรมอื่นที่มีหลากหลายในวิทยาลัยชุมชนมักเป็นโปรแกรมวิชาอาชีวหลักสูตรต่ำกว่า 2 ปีลงมาซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตร (Certificate) วิทยาลัยชุมชนเป็นวิทยาลัยของท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาต่อเนื่องจากมัธยมศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาอาชีวตลอดชีวิตในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา มีความหลากหลายในการจัดโปรแกรมการศึกษาที่ชุมชนเข้าถึงได้ง่ายโดยยึดถือนโยบายเปิดประตูสู่ชุมชน (Open-door Admission Policy)

(2) สถาบันเทคโนโลยี (Institute of Technology) หรือวิทยาลัยเทคนิคหรือศูนย์ฝึกอาชีพ (Technical College or Area Vocational Technical Center/School) เป็นสถาบันการศึกษาในรูปแบบของ 3 สถาบันรวมกันจัดการศึกษาอาชีวหลักสูตรสั้นๆ ถึงหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในบางมลรัฐจะแยกสถาบันทั้ง 3 เป็นอิสระในแต่ละประเภท เช่น ศูนย์ฝึกอบรม (Area Vocational-Technical School) จัดการศึกษาอาชีวพระยะสั้นแก่ประชาชนรวมทั้งให้บริการการศึกษาอาชีวแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือกรณีของวิทยาลัยเทคนิค (Technical Institute) ที่แยกตัวต่างหากจากวิทยาลัยชุมชน จะทำหน้าที่ให้การศึกษอาชีวแขนงต่างๆ หลากหลายสาขา และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาระดับอนุปริญญาลงมา ส่วนสถาบันเทคโนโลยีโดยปกติให้บริการวิชาอาชีวแก่ประชาชนและนักศึกษาบางสาขาถึงระดับปริญญาตรี (Applied Degree)

(3) วิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี ที่แยกตัวเป็นอิสระโดยมิได้เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยเหล่านี้จัดสอนวิชาอาชีพสาขาเทคโนโลยีหลายสาขา เช่น คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี

(4) มหาวิทยาลัยประกอบด้วยหลาย ๆ วิทยาลัยหรือคณะหรือโรงเรียน (College/Faculty/School) จัดศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาทั้งของรัฐและของเอกชนตั้งกระจายอยู่ตามเมืองต่างๆ ในแต่ละมลรัฐทั่วประเทศ การเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาพิจารณาจาก

- ก. ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา
- ข. การสนับสนุนแนะนำโดยครูโรงเรียนมัธยม
- ค. การสัมภาษณ์ และ
- ง. การทดสอบความถนัด (Scholastic Aptitude Test - SAT)

บทที่ 2

ระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

ระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระบบที่เรียกว่า มีพัฒนาการอาชีพต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นอุดมศึกษา โดยผู้เรียนแต่ละคนเลือกแผนการเรียนที่มีจุดเน้นแตกต่างกัน ดังนี้

(1) ในการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการผนวกหลักสูตรการศึกษาอาชีพ (Career Education) ไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาตามรูปภาพข้างล่างที่เรียกว่า Career Development Continuum ซึ่งแบ่งเนื้อหาการศึกษาอาชีพไว้เป็น 4 ระดับหรือขั้น คือ

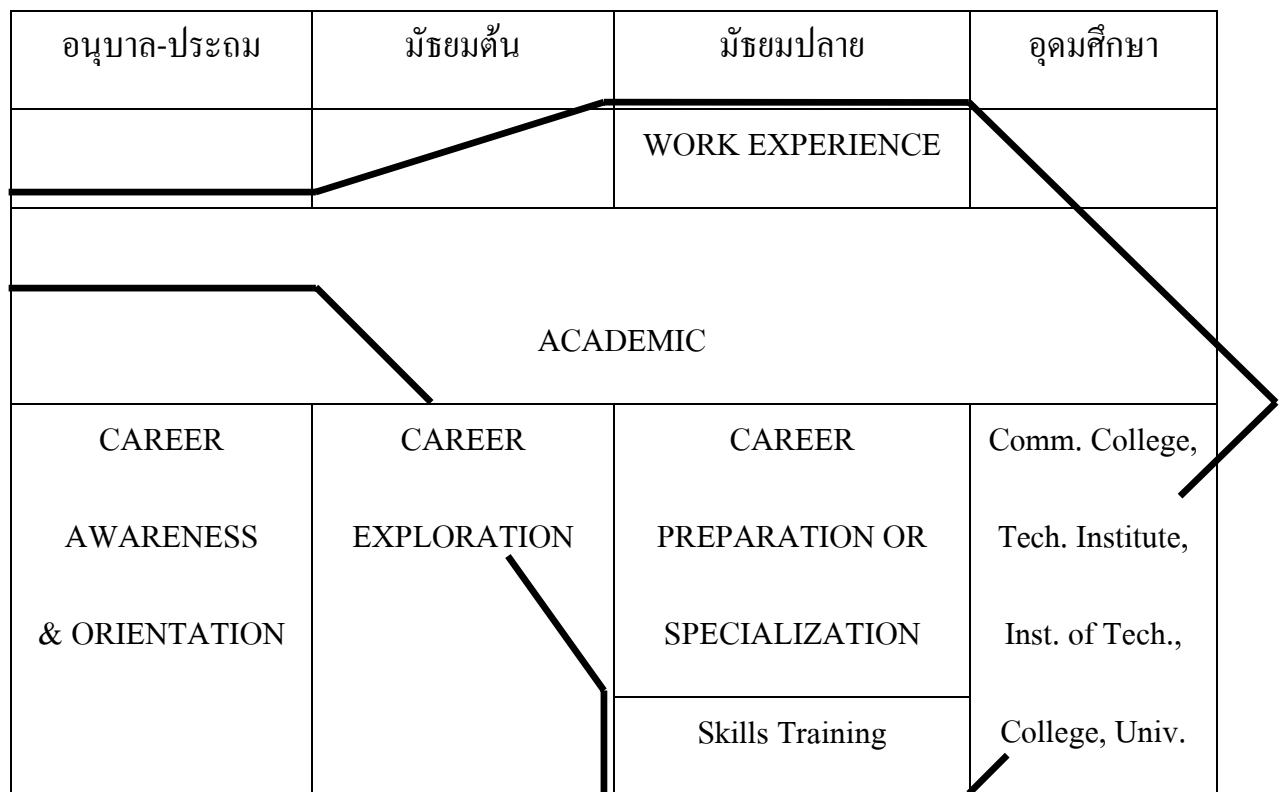
1.1 ขั้นรับรู้ รับทราบ (Awareness) บรรจุไว้ในหลักสูตรระดับอนุบาลถึงชั้นปีที่ 3 (K-3)

1.2 ขั้นปลุกนิเทศอาชีพ (Orientation) บรรจุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4-6 (4-6)

1.3 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration) บรรจุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 7-9 (7-9) การศึกษาเรื่องอาชีพระดับนี้จะมีการฝึกปฏิบัติหรือฝึกทำงาน (Hand-on Experience) ในห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน แต่เป้าหมายสุดท้ายของการเรียนก็คือ ค้นหาความถนัดตามธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า

1.4 ขั้นเตรียมอาชีพและหรือขั้นทักษะเฉพาะ (Preparation or Specialization) บรรจุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 10-12 ซึ่งผู้เรียนเลือกศึกษาในกลุ่มงานอาชีพ (Cluster) ที่ตนเองถนัด แล้วเข้าสู่อาชีพได้ภายหลังจบชั้นมัธยมปลายหรือศึกษาต่อเนื่องวิชาอาชีพในวิทยาลัยชุมชนหรือวิทยาลัยเทคนิคหรือสถาบันเทคโนโลยีก่อนเข้าสู่อาชีพ

แผนภูมิที่ 1 CAREER DEVELOPMENT CONTINUUM

ที่มา : American industrial Arts Association

(2) ในการศึกษาระดับมัธยมปลายมีแผนที่เรียกว่า เตรียมเทคนิค (Technical Preparation – Tech Prep) ให้นักเรียนเลือก นักเรียนผู้ที่มุ่งทางอาชีพหรือเทคนิคสามารถเลือกเข้าสู่แผนนี้ได้ตั้งแต่ปีที่ 9 และศึกษาต่อเนื่องไปจนถึงวิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยชุมชนเป็นอย่างน้อย คำว่า เตรียมเทคนิคศึกษา (Tech Prep Education) คือ แผนการจัดอาชีพหรือเทคนิคแนวใหม่ (Innovation) ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นนวัตกรรมสำคัญที่นำไปกำหนดในกฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีพและประยุกต์เทคนิคศึกษา พ.ศ. 2533 (Carl D. Perkins Vocational and Applied Technical Education Act of 1990) กระบวนการวิธีก็คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ถนัดและสนใจทางเทคนิคศึกษาได้เข้าสู่เตรียมเทคนิคตั้งแต่ชั้นปีที่ 9 (มัธยมต้น) หรือชั้นปีที่ 10 (มัธยมปลาย) หรือชั้นปีที่ 11 ซึ่งเรียกว่า แผน 4+2 หรือ 3+2 หรือ 2+2 และเมื่อผู้เรียนจบชั้นปีที่ 12 แล้ว (จบเตรียมเทคนิคศึกษา) ก็ศึกษาต่อด้านเทคนิคศึกษาในวิทยาลัยชุมชนหรือวิทยาลัยเทคนิคอีก 2 ปี (+2) หรือเข้าสู่โปรแกรมฝึกหัดงาน (Apprenticeship) อย่างน้อยอีก 2 ปี จึงจะได้รับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรฝึกหัดงาน 2 ปี (2-year Certificate)

กฎหมายเพอร์กินส์ กำหนดให้เตรียมเทคนิคศึกษามี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ต้องกำหนดข้อตกลงร่วมกันเรื่องความต่อเนื่องของหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาและหลังชั้นมัธยมศึกษา

2. แผน 2+2 หรือ 3+2 หรือ 4+2 ต้องมีวิชาแกนร่วมกัน (Common Core) คือคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สื่อสาร และเทคโนโลยี

3. หลักสูตร เป็นหลักสูตรเฉพาะของเตรียมเทคนิค

4. ต้องฝึกครุมัธยมและครูวิทยาลัยร่วมกัน เพื่อดำเนินโครงการเตรียมเทคนิคอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ต้องฝึกอบบรมครูแนะแนวในการคัดเลือกนักเรียนเข้าสู่โปรแกรมและต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจบโปรแกรมและได้งานทำหรือทำงานได้และทำงานเป็น

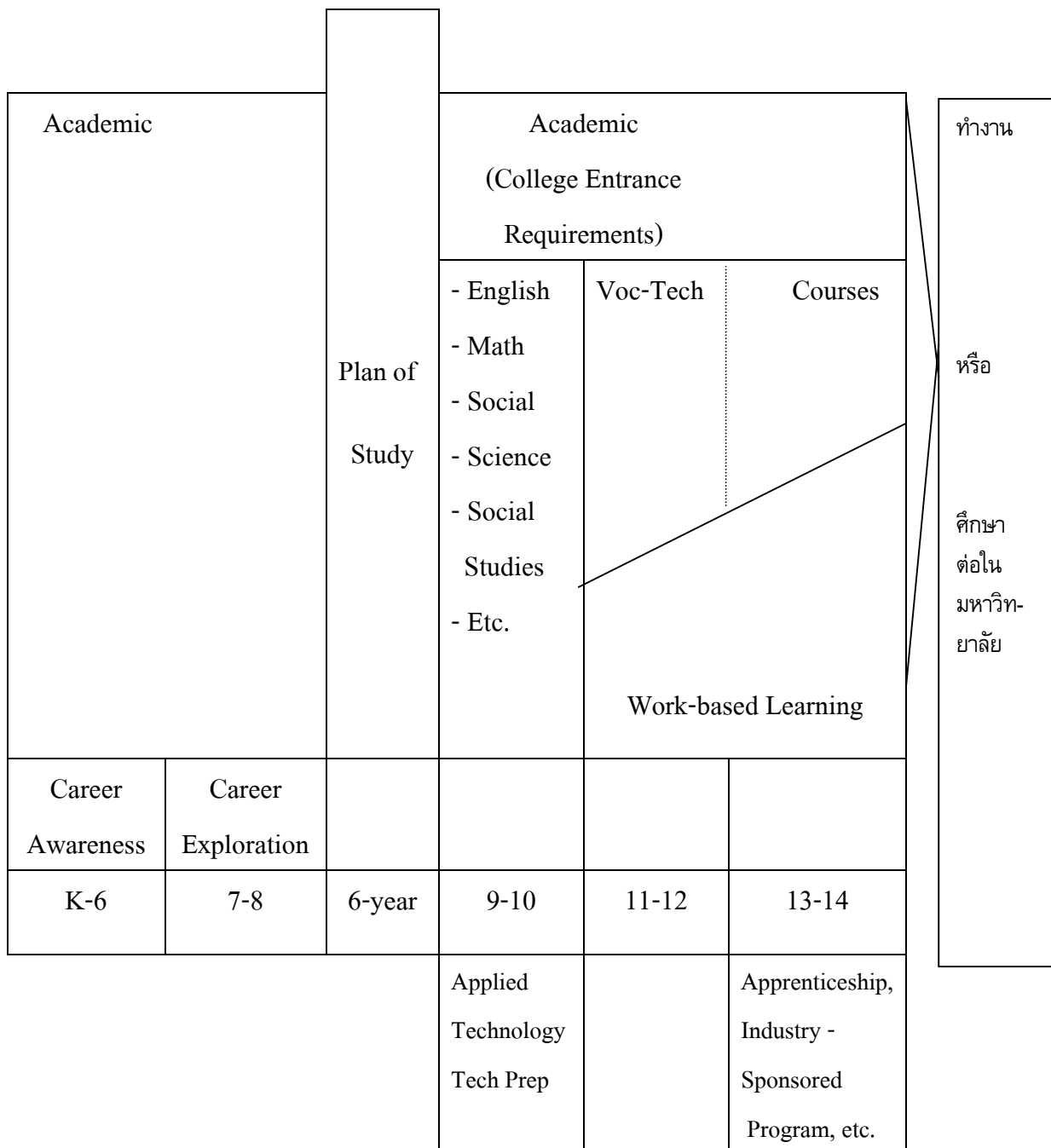
6. ต้องให้สิทธิเท่าเทียมกันแก่ทุกคนที่เข้าสู่โปรแกรม

7. ต้องเตรียมการบริการด้านการคัดเลือกผู้เรียน การแนะแนวส่วนตัวและการประเมินผลด้านอาชีพกระบวนการวิธีเตรียมเทคนิคกลายเป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งในการเชื่อมต่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับการทำงาน คือ ช่วยผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้การทำงานทุกมลรัฐทำโครงการเตรียมเทคนิค และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางมาดำเนินการ เมื่อปี 2538 มีสมาคมเตรียมเทคนิคประมาณ 1029 แห่ง (จำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี) มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการแล้ว 737,635 คน ในช่วงเวลา 8 ปี ของโครงการ (2534-2541) มีสัมฤทธิ์ผลสูงมาก ปัจจุบันรัฐบาลกลางได้ให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนด้านการเงินและความเชี่ยวชาญแก่รัฐบาลมลรัฐที่สามารถทำโครงการเตรียมเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในเรื่องการมีงานทำ ได้ศึกษาต่อเนื่องถึงระดับปริญญาตรีได้พัฒนาหลักสูตรเตรียมเทคนิค โดยความร่วมมือและปรึกษาจากภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม สหพันธ์แรงงาน สถาบันการศึกษาชั้นสูงระดับปริญญาตรีขึ้นไป

กระบวนการวิธีเตรียมเทคนิค จึงเปรียบเสมือนโรงเรียนเตรียมทหาร เตรียมคนเข้าสู่โรงเรียนนายร้อย เตรียมเทคนิคก็เตรียมผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่การศึกษาอาชีพเต็มรูปในวิทยาลัยชุมชนหรือวิทยาลัยเทคนิค และสถาบันเทคโนโลยี

(3) แผนการศึกษาอาชีพอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งใช้กันมากในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ การผสมผสานการศึกษาอาชีพกับเตรียมเทคนิคเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนเรียกว่า School-to-Work Transitions

แผนภูมิที่ 2 แนวทางการเรียนรู้สู่การทำงาน (School-to-Work Transition)

ที่มา : Oklahoma Department of Vocational-Technical Education

จากแผนภูมิแนวทางการเรียนรู้สู่การทำงาน เห็นได้ว่าเรื่องการศึกษาอาชีพในระดับรับรู้ รับทราบและระดับสำรวจอยู่ในเด็กชั้นเล็ก (K-6 และ 7-8 ตามลำดับ) พอเคลื่อนขึ้นชั้นปีที่ 9 เป็นต้นไป นำเอาเตรียมเทคนิคเข้ามาใช้จนถึงชั้นปีที่ 12 ส่วนปีที่ 13 และ 14 ก็เข้าสู่เทคโนโลยีศึกษา

เทคโนโลยีศึกษา (Technology Education) จะเข้ามาแทนคำว่าอุตสาหกรรมศึกษา (Industrial Education) ในไม่ช้า เพราะผลกระทบของเทคโนโลยีใกล้ตัวบุคคลและสังคมมาก

กว่าผลกระทบของอุตสาหกรรมหรือของสังคมอุตสาหกรรม (Industrial Society) ในฐานะเป็นประเทศอุตสาหกรรม ชาวอเมริกันจึงได้ศึกษาเรื่องอุตสาหกรรมศึกษา (Industrial Education) ซึ่งต่อไปในอนาคตจะกลายเป็นเทคโนโลยีศึกษา (Technology Education) อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีศึกษานั้น มีเป้าหมายที่จะให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับ (1) สังคมและวัฒนธรรมเทคโนโลยี (2) คุ้นเคยกับเศรษฐกิจ (3) สิ่งแวดล้อมและ (4) วิสัยทัศน์สากล เนื่องจากเทคโนโลยีศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายเรื่อง เช่น ยานอวกาศ การสร้าง การประกอบและการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ งานออกแบบวิจัยเทคโนโลยี งานผลิตวิทยุ โทรทัศน์ การสื่อสารด้วยกราฟิก กระบวนการกราฟิก เทคโนโลยีชีวภาพ สิ่งแวดล้อมและผลกระทบ พลังงานสำรองและทางเลือกอิเล็กทรอนิกส์ ไฟเบอร์ออปติก วิศวกรรมโครงสร้าง เลเซอร์ หุ่นยนต์และคอมพิวเตอร์ช่วย การออกแบบ ดีไซน์ ฯลฯ สิ่งทั้งหมดที่กล่าวถึงถูกนำมาศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาให้สอดคล้องกันกับระดับของอาชีพและวัยของผู้เรียน เช่น นักเรียนชั้นปีที่ 11 และ 12 อาจเลือกวิชาเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งในโรงเรียนมัธยมแบบประสมหรือจากศูนย์อาชีพเทคนิค เช่น การเชื่อม การผลิตพลาสติก การทำครุภัณฑ์ ไม้ดอกไม้ประดับ ซีเอ็นซี เทคโนโลยี เครื่องทำความเย็น ทำความร้อนและตู้เย็น การก่อสร้าง ช่างไม้ พาณิชยศิลป์ การควบคุม เครื่องมือหนัก เป็นต้น ซึ่งวิชาอาชีพดังกล่าวอยู่ในกลุ่มวิชาเทคโนโลยีศึกษา

(4) แผนหรือระบบการอาชีพศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การเรียนวิชาอาชีพในลักษณะของการฝึกหัดงานหรือที่ประเทศไทยคุ้นเคยดี คือ ระบบทวิภาคี (ของประเทศเยอรมัน) ในประเทศทวีปอเมริกาเหนือทั้งสหรัฐอเมริกาและแคนาดาจะคุ้นเคยกับการฝึกหัดงานมากกว่าทวิภาคี ระบบนี้ใช้ดำเนินการกับเยาวชนที่จบชั้นปีที่ 12 แล้ว เพราะเป็นเยาวชนที่มีวุฒิภาวะ (อายุเกิน 18 ปี) ตามกฎหมายแรงงานของสหรัฐรวมทั้งเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานทั้งสายสามัญและเตรียมอาชีพพอเพียง (จบปีที่ 12) แก่การศึกษาวิชาอาชีพโดยใช้เวลาฝึกหัดงานในโรงงานที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสถานฝึกหัดงาน ผู้ฝึกหัดงานจะใช้เวลาประมาณร้อยละ 80 ฝึกหัดงานในโรงงานส่วนเวลาที่เหลือประมาณร้อยละ 20 เรียนรู้ทฤษฎี หลักการรวมทั้งวิชาสัมพันธ์อื่นๆ ในสถานศึกษาอาชีพที่ใกล้เคียงเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ระบบการฝึกหัดงานนี้บางครั้งเรียกว่า ระบบอุตสาหกรรมอุปถัมภ์ (Industry Sponsored Program) เพราะตลอดเวลาของการฝึกหัดงานตามโปรแกรมในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นจะได้รับเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทน ในฐานะผู้ฝึกหัดงานมีกฎหมายรองรับโปรแกรมและภาคอุตสาหกรรมที่เป็นผู้อุดหนุน โปรแกรมก็ได้รับสิทธิประโยชน์บางอย่างจากรัฐ

(5) การจัดการอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีการแบบดั้งเดิมก่อนเกิดโครงการเตรียมเทคนิคก็คือ การจัดอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยชุมชน เพราะทั้งสองสถาบันนี้รับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกสายเข้าศึกษาวิชาอาชีพแขนงต่างๆ ที่หลากหลายในวิทยาลัย เยาวชนอเมริกันส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอาชีพมาตั้งแต่ชั้นอนุบาลดังกล่าวแล้ว และหากเยาวชนเหล่านั้นไม่มุ่งตรงต่อการอุดมศึกษาก็จะเบนเข็มเข้าหาวิชาอาชีพในวิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อประมาณปี 1970 เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งรวมเอา Junior College และ Technical College เข้าด้วยกันเป็น Community College โปรแกรมการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนจึงแบ่งเป็น 2 สายในตอนต้น คือ สายเทคนิคและสายสามัญตามรูปแบบเดิมของสถาบัน (Technical College and Junior College)

ปรัชญาของวิทยาลัยชุมชน เป็นวิทยาลัยอุดมศึกษาของท้องถิ่นให้บริการการศึกษาทั่วไปในระดับชั้นปีที่ 1-2 ของมหาวิทยาลัยรวมทั้งให้การศึกษาเทคนิคศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพแก่เยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชนมีนโยบายการเปิดประตูให้เยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชนเข้าถึงการศึกษาได้ตลอดชีวิต (Open-door Admission Policy) ตัวอย่างต่อไปนี้ชี้ให้เห็นวิธีการเปิดประตูการศึกษาสู่ชุมชนของวิทยาลัยชุมชนแมสซาชูเซตต์ในแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัย Massachusetts Bay Community College - MBCC ตีพิมพ์ในแผ่นพับเผยแพร่แก่ประชาชนเริ่มต้นว่าทำไม MBCC จึงเหมาะกับคุณเพราะ คุณสามารถเรียนได้ในราคาไม่แพง ขณะเดียวกัน MBCC ก็มีกองทุนให้คุณกู้ยืมและ/หรือมีการช่วยเหลือด้านการเงินแก่คุณ ถ้าคุณมีคุณสมบัติเราอยู่ใกล้คุณและการคมนาคมก็สะดวกมากเราสนับสนุนให้คุณปิดฝุ่นตนเอง แล้วเรียนใหม่กับเราอะไรก็ได้ เรายึดความต้องการของผู้เรียนอยู่แล้ว เขียนอังกฤษ ทักษะคณิตศาสตร์ อังกฤษภาษาที่สอง เรียนอาชีพ วางแผนประกอบอาชีพ เรามีอาจารย์แนะแนว เรามีที่ปรึกษา ผู้แนะแนว และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย

เราอุทิศตนเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตแก่ชุมชน เรายืดหยุ่น เปิดการสอนตลอดปี บางเวลา (Part-time) เต็มเวลา ตอนเย็นวันสุดสัปดาห์ เราจัดโปรแกรมให้แก่ทุกคน ทุกกลุ่มอายุ มาที่ Mass Bay และท่านจะได้ยกระดับความรู้ ยกระดับทักษะ การถ่ายโอนผลการเรียนสู่วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีเปลี่ยนอาชีพหรือแม้กระทั่งมาเรียนเพื่อความสนุกสนาน

โปรแกรมการศึกษาอาชีพที่จัดในระดับอนุปริญญาและระดับประกาศนียบัตร ประกอบด้วยเทคโนโลยียานยนต์ (ไครสเลอร์ เย็นเนอรัลมอเตอร์ โตโยต้า) เทคโนโลยีเคมี เคมี CAD, CIS, CIM การบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีการเขียนแบบวิศวกรรม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมวิศวกรรม เทคโนโลยี

ไฟเบอออฟติคส์ การกำจัดขยะมีพิษ การบริหารระบบข้อมูล เทคโนโลยีระบบข้อมูล เทคโนโลยี เลเซอร์ออฟติคส์ เครื่องกล ฟิสิกส์ เทคโนโลยีพลาสติก เทคโนโลยีโทรคมนาคม ฯลฯ

โปรแกรมการศึกษาอาชีพที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นเพียงกลุ่มอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรมที่เป็นเทคโนโลยีระดับสูง (Advanced Technologies) ยังมีเทคโนโลยีสาขาอื่นๆ ที่ MBCC เปิดรองรับการศึกษาต่อเนื่องของปวงชนเช่น ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Sciences) ด้าน ธุรกิจ (Business) การตลาด เศรษฐศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ เทคโนโลยีการแพทย์ จิตวิทยา สังคมวิทยา กฎหมาย การบริหาร การสื่อสาร อาชญากรรม ฯลฯ

การฝึกอบรมอาชีพ

การฝึกอบรมอาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกาเมืองการต่างๆ ทั้งในระดับ มลรัฐและในระดับท้องถิ่นร่วมดำเนินการนับตั้งแต่ระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและองค์กร เอกชนอื่น สำหรับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ให้การศึกษาแก่ประชาชนตั้งแต่การอ่านออก เขียนได้ การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาอาชีพ การฝึกอาชีพในระดับต่างๆ จนถึงระดับปริญญาสูง สุด

หลังจากที่ได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องมายาวนาน ประเทศ สหรัฐอเมริกา ได้ยกการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งทุกคนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ การศึกษาเท่านั้นจะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ได้แต่ในระหว่างการปฏิรูปที่ผ่านมาเกือบทศวรรษ ระบบการศึกษาก็ยังไม่ได้แสดงศักยภาพในการช่วยให้คนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพสูง ได้ โดยเฉพาะการศึกษาผู้ใหญ่และระบบการฝึกอบรมผู้ใหญ่ที่ขาดการเชื่อมโยงระหว่าง โลกของการศึกษากับโลกของงาน ระบบการฝึกหัดงานตามที่ประธานาธิบดีบุชได้กำหนดเป็น เป้าหมายการศึกษาชาติ 6 ประการนั้น (National Education Goals) ได้สร้างความแข็งแกร่งด้าน ทักษะแก่สถานประกอบการต่อเนื่องมาจนถึงปีแรกของการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของค ลินตัน แม้ว่าคลินตันจะนำระบบความร่วมมือของสมาคมผู้ว่าราชการรัฐมาใช้ก็ตาม ยุทธศาสตร์ สำคัญส่วนหนึ่งของคลินตันจึงอยู่ที่การปฏิรูปทางกฎหมายนั่นคือ กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การ ให้การศึกษาแก่อเมริกา กฎหมายฉบับนี้ได้สร้างกรอบการนำความริเริ่มต่างๆ ให้เกิดความ สัมพันธ์ต่อกันอย่างเป็นระบบ เพื่อการปฏิรูประบบการศึกษาของอเมริกาได้แก่

- หก (6) เป้าหมายการศึกษาชาติ ได้แก่ โรงเรียนมีความพร้อม มีความ สำเร็จ นักเรียนมีความสำเร็จทางวิชาการ โรงเรียนเป็นหนึ่งในคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้ใหญ่ต้องอ่านออก เขียนได้ ปลอดภัยและปลอดภัยเสพติด อีก 2 เป้าหมายที่เพิ่มขึ้นคือ ความ ร่วมมือจากผู้ปกครองและการพัฒนาวิชาชีพครู

- พัฒนามาตรฐานการกระทำหรือการปฏิบัติ อะไรคือสิ่งที่นักเรียนจะต้องรู้และสามารถทำได้/ปฏิบัติได้โดยเฉพาะในวิชาแกน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ภาษาต่างประเทศและศิลปะ แล้วสนับสนุนให้ปฏิรูปในระดับพื้นที่เพื่อให้สิ่งที่กล่าวเป็นจริงได้ในระดับห้องเรียน

- ตั้งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ (National Skills Standards Board - NSSB) ขึ้น เพื่อพัฒนามาตรฐานทักษะอาชีพจนบอกได้ว่าอะไรที่คนงานหรือแรงงานจะต้องรู้/ทำได้และระดับใด ทั้งนี้เพื่อให้แรงงานอเมริกันได้รับการฝึกอบรมอย่างดีสามารถแข่งขันในระดับโลกได้

- สนับสนุนมลรัฐทุกมลรัฐด้วยแผนปฏิรูปที่ครอบคลุมรวมทั้งเรื่องการเรียนรู้คู่การทำงาน

จนกระทั่งเดือนมีนาคม 2537 เป้าหมาย 2000 ได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากรัฐสภา เพื่อเป็นกฎหมายในบรรยากาศการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาอย่างแข็งขันเช่นกัน ประธานาธิบดีคลินตันได้ปราศรัยที่สภาการศึกษาเปิดเผยสาระสำคัญเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต 7 ประการ ซึ่งเชื่อมโยงกับความริเริ่มต่างๆ ในกฎหมายเป้าหมายได้อย่างดี สาระสำคัญเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต 7 ประการ ได้แก่

1. ช่วยเด็กทุกคนที่พร้อมเรียนและให้ได้เรียน
2. กำหนดและทำให้การศึกษาของรัฐบรรลุมาตรฐานขั้นระดับโลก
3. เปิดประตูโอกาสการศึกษาระดับวิทยาลัยแก่หนุ่มสาวอเมริกันผู้กระหายการเรียนรู้และสามารถเรียนวิทยาลัยได้ทุกคน
4. ขยายโอกาสแก่คนหนุ่มสาวที่จะรับใช้ชุมชนของเขา ประเทศของเขา ขณะหาเงินเรียนหนังสือ
5. แสวงหาโอกาสการเรียนรู้แบบใหม่แก่เยาวชน ผู้ซึ่งจบชั้นมัธยมศึกษาเพื่อทำงาน
6. เปลี่ยนระบบการว่างงานเป็นระบบการจ้างงาน และ
7. ทำทนายทุกภาคของสังคมให้ยอมรับความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่นี้ เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมของการศึกษาตลอดชีวิต

ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจต่อการศึกษาผู้ใหญ่และแรงงานผู้ใหญ่มายาวนาน การตื่นตัวซึ่งเกิดจากรายงานของคณะกรรมการความเป็นเลิศทางการศึกษา (A Nation at

Risk) เมื่อปี 2526 สหรัฐอเมริกายังเผชิญกับปัญหาคุณภาพการศึกษา คานegieศึกษา (Carnegie Study) สถาบันฮัดสันศึกษา (Hudson Institute) ก็ได้เตือนสังคมอเมริกันถึงความต้องการการฝึกอบรมแรงงานของประเทศเพื่อชิงชัยกับการแข่งขัน รวมทั้งเรื่องแรงงานที่ล้าสมัยในปี 2543 การประชุมสุดยอดการศึกษาประวัติศาสตร์เมื่อปี 2532 ระหว่างประธานาธิบดีบุชกับผู้ว่าการรัฐต่างๆ ส่งผลให้เกิดเป้าหมายแห่งชาติ (National Goals) ขึ้น ได้กล่าวถึงการศึกษาผู้ใหญ่ ในปี 2543 ว่าผู้ใหญ่ทุกคนต้องอ่านออกเขียนได้และต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้และทักษะจำเป็นต่อการแข่งขันในโลกโลกาภิวัตน์รวมทั้งสามารถใช้สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองอเมริกันได้ ในปี 2533 สมาคมผู้ว่าการรัฐแห่งชาติ (National Governor's Association - NGA) และผู้ว่าการฯ บิล คลินตันได้ร่วมกันร่างกฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา โดยเสนอยุทธศาสตร์แก่นักรัฐในการทำให้เป้าหมายการศึกษาชาติเกิดความสำเร็จ นั่นคือ ได้เสนอยุทธศาสตร์ 7 ประการ ในการศึกษาผู้ใหญ่และระบบการฝึกอบรมผู้ใหญ่และยุทธศาสตร์ 5 ประการสำหรับระบบการศึกษาหลังมัธยมปลาย ขณะเดียวกันคณะกรรมการทักษะแรงงานอเมริกันก็ได้เสนอรายงานเรื่องทางเลือกของอเมริกา : ทักษะสูงหรือค่าแรงต่ำ ซึ่งทำนายความร้ายกาจของเศรษฐกิจอเมริกันที่จะตามมาหากไม่ปฏิรูปการฝึกอบรมอาชีพ

ในปี 2534-2535 คณะกรรมการของรัฐมนตรีแรงงาน กลุ่มความสำเร็จทักษะจำเป็น ได้เสนอรายงานเรื่อง “งานที่ต้องการจากโรงเรียน จากสถานที่ทำงาน สมรรถนะ และทักษะพื้นฐานที่ต้องการเพื่อการปฏิบัติงานอาชีพ” และรายงานเรื่อง “การเรียนรู้เพื่ออยู่อาศัย” ซึ่งรายงานนี้เรียกร้องให้ค้นหาโรงเรียนแนวใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการทำงาน ปรับสถานที่ทำงานเป็นแหล่งเรียนรู้และปรับกระบวนการวัดผลของการศึกษาแนวใหม่ปี 2543

ในปี 2536 สภาวิจัยแห่งชาติเสนอรายงานเรื่อง “การเตรียมการสำหรับที่ทำงาน : การสร้างหลักสูตรกลางสำหรับการฝึกอบรมอาชีพหลังมัธยม” จำแนกนโยบายการศึกษาของชาติถึงความไม่สอดคล้อง กระบวนการวัดผลที่ไม่ดี การขาดการเชื่อมโยงกับโลกของงาน รัฐมนตรีกระทรวงแรงงาน (Secretary of Labor) แสดงความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับขั้นแรกของการกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเสนอแนะรูปแบบใหม่ของการฝึกหัดงานเยาวชน (Youth Apprenticeship) กับระบบสอบไล่และประกาศนียบัตร

ปี 2537 เป็นปีที่รัฐสภาสหรัฐอเมริกาผ่านร่างกฎหมายการปฏิรูปการศึกษา กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา ซึ่งกฎหมายนี้เป็นเหตุให้เกิดคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ (National Skills Standards Board - NSSB) ขึ้น ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติมีความหมายและความสำคัญต่อแรงงานมาก เพราะเป็นผู้

กำหนดหมวดหลักของสมรรถนะแรงงานของชาติหรือหมวดหลักสำหรับการปฏิบัติงานของแรงงาน ชาติ การกำหนดมาตรฐานทักษะแรงงานมีผลดีต่อประเทศในแง่ความสามารถในการแข่งขัน ระดับโลก

การประชุมใหญ่ของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ เมื่อเดือน กันยายนปี 2541 ณ เมืองซีแอตเติล มลรัฐวอชิงตันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่ยิ่งใหญ่ในการนำเอาภาคธุรกิจ แรงงาน การศึกษาและชุมชนของสังคมมาร่วมกันกำหนดมาตรฐานทักษะหรือ หมวดหลักของการปฏิบัติงานของแรงงาน ภาคเอกชนที่เป็นผู้นำด้านมาตรฐาน เช่น ไมโครซอฟท์ โบอิงและคณะกรรมการหรือสภาวิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเทคนิคของมลรัฐวอชิงตันก็เข้าร่วมการประชุมใหญ่ด้วย วิทยาลัยชุมชน และวิทยาลัยเทคนิคทั้งหมดในมลรัฐ ร่วมกันกำหนด มาตรฐานทักษะใน 18 อุตสาหกรรม รวมทั้งเทคโนโลยีทางด้านสารสนเทศ ผลิตภัณฑ์ไม้ การผลิต การศึกษาเด็กอ่อน เทคโนโลยีทรัพยากรธรรมชาติ การสื่อสารคมนาคม การชลประทาน การผลิตอาหารและขายปลีก

การกำหนดมาตรฐานทักษะเป็นก้าวใหญ่สำคัญต่อระบบการเรียนรู้ตลอด ชีวิต เพราะการศึกษาในอนาคตจะต้องกำหนดมาตรฐานความรู้ เช่น เมื่อผู้เรียนศึกษาสำเร็จการ ศึกษาระดับหนึ่งแล้วจะถูกกำหนดว่าเขาต้องรู้เรื่องอะไรและจะมีทักษะในการทำงานอะไร ระดับ ใด เป็นต้น ใบประกาศนียบัตรจึงต้องขึ้นอยู่กัมาตรฐานทักษะที่จัดให้กับผู้รับการฝึกอบรม สิ่ง ดังกล่าวจึงมีประโยชน์สูงทั้งต่อนายจ้าง ลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม ภาคการศึกษาและที่สุด คือ สร้างความแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจประเทศ

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้หยิบยกเรื่องการศึกษาเป็นรายการสาธารณะที่ประชาชนและผู้นำของประเทศให้ความสนใจ เอาใจใส่ และมีการ ศึกษาพัฒนาอย่างแข็งขันต่อเนื่อง การศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งหลายองค์ กรทั้งการศึกษา แรงงานและสวัสดิการสังคม เข้ามาดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้การศึกษาของ ประเทศเป็นที่หนึ่งในโลก

ตัวอย่างโครงการฝึกอบรมอาชีพ

โครงการฝึกอบรมอาชีพรูปแบบต่างๆ ถูกค้นพบและกำหนดแล้วนำไป ดำเนินการสนองตอบนโยบายใหญ่ของประเทศ มลรัฐเมน (The State of Maine) รับเอานโยบาย การพัฒนาแรงงานหรือการฝึกอบรมอาชีพในรูปแบบต่างๆ ไปดำเนินการทดลอง คือ โครงการฝึกหัด งานเยาวชน (Youth Apprenticeship) โครงการเตรียมฝึกหัดงาน (Pre-apprenticeship) โครงการ

เตรียมเทคนิค (Technical Preparation) โครงการเตรียมอาชีพ (Occupation Preparation) โครงการฝึกงาน (Co-operative Education) และ โครงการเตรียมอาชีพ (Career Preparation)

โครงการทั้ง 6 นี้ รัฐบาลมลรัฐเมนได้รับงบประมาณ 2 ล้านเหรียญ ดำเนินการในปีแรกและอีก 12 ล้านเหรียญ ได้รับในปีถัดไปเป็นเวลา 5 ปี ตามแผนงานระบบโอกาสทางอาชีพ (Career Opportunity 2000 - CO2)

1. โครงการฝึกหัดงานเยาวชน เป็นโครงการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพเยาวชน หลักสูตร 3 ปี นักเรียนมัธยมปลายปีที่ 11 เข้าสู่โครงการและจบลงที่ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยชุมชน เป็นการฝึกหัดงานเต็มเวลาในสถานประกอบการ โดยได้รับเงินเดือนเต็มและกลับไปศึกษาเต็มเวลาโดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากโครงการฝึกหัดงานเยาวชนมลรัฐและศูนย์การพัฒนาเยาวชนฝึกหัดงานของระบบวิทยาลัยเทคนิคจบแล้วได้รับประกาศนียบัตร
2. โครงการเตรียมก่อนการฝึกหัดงาน เป็นโครงการที่ผู้เรียนจบแล้ว ได้รับใบประกาศนียบัตรเป็นผู้ควบคุมงาน โดยโครงการนี้ผู้เรียนจะเข้ารับการฝึกหัดงานในสถานประกอบการครึ่งเวลาในขณะที่เรียนมัธยมปลายปีที่ 11 และ 12 (ฝึกงาน 250-1000 ชั่วโมง) เมื่อฝึกงานครึ่งเวลาไปจนจบมัธยมปลาย แล้วสามารถฝึกหัดงานเต็มเวลาหรือศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคอีก 1 ปีได้
3. โครงการเตรียมเทคนิค จัดทำเฉพาะในหลักสูตร 2+2 เมื่อกระทรวงการศึกษาของมลรัฐอนุมัติและคณะกรรมการวิทยาลัยเทคนิคเห็นชอบ จึงให้นักเรียนเข้าสู่โครงการเตรียมเทคนิค ได้ตั้งแต่ปีที่ 11 จนจบวิทยาลัยเทคนิค (2 ปี) หรือ วิทยาลัยชุมชน (2 ปี) จึงเรียกว่า โครงการ 2+2
4. โครงการเตรียมอาชีพ (Occupation Preparation) เป็นโครงการศึกษา 3 ปี จากชั้นปีที่ 11-12 และชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยชุมชน/วิทยาลัยเทคนิค และต้องมีการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ มีรายได้ขณะฝึก ต้องได้รับอนุมัติให้เข้าโครงการจากกระทรวงการศึกษาของมลรัฐ และต้องปฏิบัติตามกฎหมายการเรียนรู้การทำงาน (School-to-Work Opportunities Act - STWOA)

5. โครงการฝึกงาน เป็นโครงการศึกษา 3 ปี อนุมัติโดยกระทรวงการศึกษามลรัฐเริ่มที่ชั้นปีที่ 11 ถึงปีที่ 1 ของวิทยาลัยชุมชน มีการฝึกงาน ได้รับเงินเดือนและต้องสอดคล้องข้อแนะนำของระบบโอกาสทางอาชีพ แต่โครงการฝึกงานเป็นการทำงานบางเวลา (Part-time Work) และการเรียนบางเวลา (Part-time Study)
6. โครงการเตรียมอาชีพ (Career Preparation) เป็นโครงการศึกษา 1-3 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายออกแบบสำหรับผู้เรียนที่ประสงค์จะยังไม่เข้าสู่งาน แต่ต้องการค้นพบความถนัดและเตรียมพื้นฐานสามัญศึกษา

ทั้ง 6 โครงการฝึกอบรบอาชีพมีความโดดเด่นต่างกัน แต่ทั้งหมด คือ เรื่องของระบบโอกาสทางอาชีพของผู้เรียน ไม่ว่าจะใช้โครงการใดล้วนเป็นหลักสูตรที่แสดงถึง

- การยึดสมรรถภาพของผู้เรียนเป็นหลัก (Competency-based)
- วิชาการเป็นหลัก (โรงเรียนชั้นระดับโลก)
- โรงฝึกงานที่สมบูรณ์
- มีแผนฝึกประสบการณ์ ฝึกหัดงานที่ดี มีการฝึกปฏิบัติงานจริง (On-the-job)

สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน

- มีการประเมินผลการเรียนจากงานจริง มี Portfolio ของผู้เรียน

โครงการทั้งหมด คือ เส้นทางเดินของผู้รับการฝึกอบรบที่จะเลือกเรียนตามความถนัดความสนใจและโครงการได้ถูกออกแบบให้สนองทั้งความต้องการทักษะสูงของตลาดแรงงานและสนองความต้องการการเรียนต่อของนักเรียน/ผู้เรียนส่วนใหญ่ (75-85%) คือกลุ่มผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานโดยไม่มีปริญญา

ตัวเลขที่คาดหมายในมลรัฐเมน คือ ผู้จบชั้นปีที่ 10 ในปีหนึ่งๆ ประมาณ 14,000 คน เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพดังนี้

- ร้อยละ 25 เลือกแผนเข้าสู่เตรียมวิทยาลัย (College Preparation)
- ร้อยละ 25 เลือกแผน โครงการเตรียมเทคนิค
- ร้อยละ 20 เลือกแผน โครงการฝึกหัดงานเยาวชน
- ร้อยละ 20 เลือกแผน โครงการเตรียมอาชีพ (Occupation Preparation)หรือ

โครงการฝึกงาน

- ร้อยละ 10% เลือกแผน โครงการเตรียมอาชีพ (Career Preparation)

โดยสรุปประเทศสหรัฐอเมริกาใช้โรงเรียนมัธยม วิทยาลัยเทคนิค
วิทยาลัยชุมชน ตลอดจนมหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาอาชีพและสถานฝึกอบรมอาชีพไปพร้อมๆ
กัน นอกเหนือจากเอกชนดำเนินการเองเป็นครั้งคราวหรือร่วมมือกับภาครัฐจัดการฝึกอบรม
อาชีพ แต่มีข้อน่าพิจารณาคือ คนอเมริกันทุกหมู่เหล่ามีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอาชีพและการฝึก
อบรมอาชีพได้ทุกคนและตลอดชีวิต

บทที่ 3

การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพเพราะทั้งสองฝ่ายจะได้รับประโยชน์ร่วมกันหรือประโยชน์จากกันและกัน คือ

ก. ด้านสถานประกอบการ

1. ภาพของความร่วมมือกับสถานศึกษา คือ ภาพการพัฒนาขึ้นแนวหน้าของสถานประกอบการ
2. สถานประกอบการจะได้รับความเชื่อถือจากชุมชน สังคม
3. สถานประกอบการจะได้ทราบกระบวนการเตรียมเด็ก/เยาวชนสู่ออนาคต
4. สถานประกอบการมีโอกาสรับทราบ/ร่วมมือเพื่อเตรียมคนรุ่นใหม่เข้าสู่สถาน
5. สถานประกอบการได้รับความเข้าใจด้านการศึกษา

ข. ด้านสถานศึกษา

1. โอกาสยิ่งใหญ่ คือ นักเรียน/นักศึกษาได้เรียนเรื่องอาชีพ เศรษฐกิจ และโลกของการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ
2. นักเรียน/นักศึกษาได้พัฒนาทัศนคติและร่วมมือกับสถานศึกษา
3. เกิดการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาคอุตสาหกรรม
4. ทดแทนการเรียนในชั้นเรียน ทดแทนการขาดแคลนวัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร และตำราเรียน

ชนิดของความร่วมมือ

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนหรือสถานศึกษากับสถานประกอบการอาจเริ่มได้หลายระดับ ระดับคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น คณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรหรือคณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามแต่ลักษณะโรงเรียนหรือท้องถิ่น

การร่วมมืออาจแบ่งเป็นหลายชนิด เช่น ร่วมมือในเรื่องนโยบาย ร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมมือในการบริหารจัดการ ร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ร่วมมือในการฝึกหัดงาน ฝึกงาน ร่วมมือในการพัฒนาครู ร่วมมือในการเป็นหุ้นส่วนในห้องเรียนหรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการศึกษาเฉพาะเรื่องทั้งระยะสั้นหรือระยะยาว

ประเภทของความร่วมมือ

1. ความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการศึกษาและธุรกิจ เช่น บริษัท คีร่าฟ อาหารทั่วไป (Kraft General Food Inc.) กับ โรงเรียนมัธยมเอ็ดดิสัน (Edison Middle School) โดยบริษัท คีร่าฟ จัดโปรแกรมการฝึกปฏิบัติงานในเวลาหรือโปรแกรมการศึกษาดูงานในโรงงานของบริษัท หลังเลิกเรียนให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาเอ็ดดิสัน เพื่อสนองวัตถุประสงค์และความต้องการของหลักสูตรการศึกษาอาชีพ โดยฝ่ายโรงเรียนให้รายละเอียดความต้องการของหลักสูตรในด้านความรู้ด้านทักษะที่จำเป็นและด้านทัศนคติที่จะปลูกฝัง เพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากบริษัท ฝ่ายบริษัทก็กำหนดแผนและแนวทางปฏิบัติที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ประสบการณ์และทักษะ ตลอดจนเตรียมการเพื่อให้พนักงานบริษัทเข้ามามีส่วนร่วม ทำหน้าที่เสริมต่างๆ เช่น เป็นติวเตอร์ นายทะเบียน เตรียมคอมพิวเตอร์ เครื่องมืออุปกรณ์ การฝึกงาน เป็นพี่เลี้ยง (Coaching) ในช่วงการดำเนินงานจริง เป็นต้น
2. ความร่วมมือในรูปแบบอื่น ๆ เช่น
 - Internship ผู้เรียนฝึกหัดงานหรือฝึกทำงานเป็นเวลา 3-18 สัปดาห์ในสถานประกอบการ
 - Job Shadowing ผู้เรียนเข้าสังเกตการณ์การทำงานในสถานประกอบการเพียงวันเดียวในรอบอาทิตย์และกระทำต่อเนื่องกันไประยะหนึ่งตามที่ตกลงกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ
 - รูปแบบ Mentoring ที่ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้า (Supervisor) หรือผู้ที่สถานประกอบการกำหนดให้เป็นผู้ช่วยเหลือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติตน ความปลอดภัยและอื่น ๆ ในสถานประกอบการนั้น ๆ
 - Co-ops คือ โปรแกรมการฝึกงานบางเวลาระหว่างปีการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับในระหว่างเรียนหรือปีสุดท้ายของการเรียน ซึ่งสถานประกอบการมักมีสัญญา กำหนดเวลาให้ผู้เรียนได้ฝึกงานจริงในระยะหนึ่ง เช่น ตอนบ่ายของทุกวันหรือทุก 2 สัปดาห์ เป็นเวลา 1 เดือนเต็ม แล้วกลับโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดการฝึกตามสัญญา ความร่วมมือที่เกิดจากกฎหมายกำหนด

วิธีการนี้ไม่ต้องแสวงหาเทคนิควิธีการเพราะ เป็นความร่วมมือตามกฎหมาย เพอร์กินส์ มาตรา 134 ให้ผู้ประกอบการ ชุมชน ครูอาจารย์ ผู้แทนธุรกิจ อุตสาหกรรม แรงงาน ผู้แทนประชาชน ผู้สนใจทั่วไป มีส่วนร่วมพัฒนาโครงการอาชีวศึกษา ร่วมมือปฏิบัติ ร่วมมือวัดผลโครงการอาชีวศึกษานั้นๆ

3. ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนทั่วไป (Partnership)

เป็นความร่วมมือที่ปฏิบัติกันมากในสหรัฐ ตัวอย่างของบริษัท จอห์น เดียร์ (John Deere Inc.) กับโรงเรียนมัธยมยูไนเต็ด ทาวน์ชิพ (United Township High School) เกิดขึ้นจากการเห็นปัญหาร่วมกันของทั้งสองฝ่าย นั่นคือปัญหาเรื่องแรงงานขาดสมรรถภาพ

จอห์น เดียร์ ทำธุรกิจและมองธุรกิจแตกต่างจากคนอื่น คือ นอกจากจะวิ่งตามเทคโนโลยีแล้ว จอห์น เดียร์ กลับสังเกตวิธีการทำงานของคน และจะหาทางให้คนทำงานได้ดีกว่าเดิม ทักษะความรู้ความสามารถที่จะต้องเพิ่มเติม เพื่อจะทำงานได้ดีกว่าเดิม วิธีการที่จะช่วยให้คนงานคิดเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะการคิด การตัดสินใจ การใช้เทคโนโลยี ทักษะการอ่าน การเจรจาและวิธีการเหล่านี้ มีส่วนช่วยในการทำงานอย่างไรบ้าง

ประเด็นดังกล่าว ทำให้ จอห์น เดียร์ ตั้งกรรมการหุ้นส่วนขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วยคนงาน ฝ่ายบริหารและครู เมื่อมีโครงการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียน จอห์น เดียร์ ก็ต้องใส่เนื้อหาที่กล่าวถึงไว้ในหลักสูตรการปฏิบัติงาน ยิ่งกว่านั้นยังเปิดโอกาสให้พนักงานของโรงงานเข้าศึกษาด้วยความร่วมมืออันเกิดจากจิตสำนึก

ภาคประกอบการของสหรัฐอเมริกา จะสำนึกในเรื่องความร่วมมือนี้สูงกว่าชาติอื่นๆ จึงเป็นไปได้ที่เด็กของเขาได้รับการปลูกฝังแนวความคิดอ่านในเรื่องนี้มาตั้งแต่ต้น กอปรกับระบบโครงสร้างการบริหารประเทศมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับระบบมลรัฐในหลายๆ เรื่อง การบริหารจัดการทางการศึกษาระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่นจึงมีความสัมพันธ์กันสูงทั้งโครงสร้างของงานและการร่วมมือในระหว่างหน่วยงาน

บทที่ 4

มาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกากำลังเป็นสิ่งท้าทายของชาวอเมริกันทุกคนในปัจจุบัน นับแต่สหภาพโซเวียตเสียดาวเทียมสปุตนิกลูกแรกขึ้นสู่อวกาศเมื่อปี 2500 ได้ก่อนสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดความฉงนในคุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเอง จึงต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาทั้งประเทศ รวมทั้งมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาสามารถแก้ปัญหาของชาติได้ ล่าสุด คือ กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกาเป็นการปฏิรูปการศึกษารั้งยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ การปฏิรูปมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ศูนย์แห่งชาติว่าด้วยการศึกษาและเศรษฐกิจ (National Centre on Education and the Economy)

ศูนย์แห่งชาติว่าด้วยการศึกษาและเศรษฐกิจเป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดข้อมูลมาตรฐานคุณภาพการศึกษา รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะทางการศึกษาแก่โรงเรียน เขตการศึกษา และมลรัฐ รวมทั้งให้บริการข้อมูลเรื่องต่อไปนี้

- มาตรฐานการปฏิบัติงาน การฝึกงานของนักเรียน และกำหนดข้อมูลมาตรฐานใหม่
- จัดประชุมสัมมนา การพัฒนาวิชาอาชีพเพื่อให้ได้มาตรฐาน
- ช่วยเหลือทางวิชาการแก่กลุ่มลูกค้าเฉพาะ
- เป็นหุ้นส่วนระดับชาติในการสนับสนุนการปฏิรูปมาตรฐาน
- ข้อมูลการเรียนรู้การทำงานตลาดแรงงานและการพัฒนาแรงงาน

นอกจากนี้ศูนย์แห่งชาติฯ ยังทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและพัฒนานโยบายแรงงานเพื่อช่วยเหลือมลรัฐและท้องถิ่น ศูนย์แห่งชาติเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตลาดแรงงานที่คนอเมริกันทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น เรื่องการจ้างงาน การว่างงาน ความต้องการกำลังคน กำลังแรงงาน เมื่อเร็วๆ นี้ ศูนย์แห่งชาติฯ ได้นำเสนอรายงานเรื่อง ทักษะของแรงงานอเมริกัน : ทางเลือกของอเมริกา ทักษะสูง หรือ ค่าแรงต่ำ รายงานดังกล่าว มีอิทธิพลอย่างมากต่อการแก้ไขปัญหาแรงงาน และการพัฒนานโยบายแรงงานของรัฐ

ศูนย์แห่งชาติฯ ยังมีบทบาทจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติขึ้นในปี 2536 เมื่อคณะกรรมการศูนย์แห่งชาติฯ ได้รายงานเรื่องทักษะของแรงงานอเมริกันแล้ว ประธานาธิบดีบิลคลินตันจึงได้เสนอกฎหมายเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ

ต่อรัฐสภา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาในปีต่อมา อย่างไรก็ตามศูนย์แห่งชาติฯ ยังได้แสดงบทบาทอย่างต่อเนื่องในการศึกษาวิจัยมาตรฐานทักษะทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ (National Skill Standards Board - NSSB)

คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ คือ กลุ่มนักธุรกิจ ลูกจ้าง นักการศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กรวิชาชีพ อาจแต่งตั้งโดยสภาองเกรสเพื่อกำหนดระบบแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานทักษะอาชีพ เพื่อมั่นใจว่าแรงงานอเมริกันต้องมีทักษะสูงในศตวรรษที่ 21

คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ มีหน้าที่หลักสำคัญ คือ

- ศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มอาชีพ (Occupational Cluster)
- สร้างเครือข่ายอาสาเพื่อพัฒนามาตรฐาน
- สังเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนามาตรฐานทักษะ
- รับรองมาตรฐานทักษะพัฒนาทักษะระดับชาติ

ความหมายของมาตรฐานทักษะ

มาตรฐานทักษะ คือ ความสามารถระดับหนึ่งที่กำหนดขึ้นไว้ตามคุณลักษณะเฉพาะของงาน เช่น งานหนึ่งต้องการผู้ปฏิบัติงานมีระดับความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะ เพื่อทำงานให้เกิดความสำเร็จตามระดับเกณฑ์ของงานนั้นๆ ได้ มาตรฐานทักษะจึงนำมาใช้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เช่น นายจ้างระบุความต้องการแรงงานว่าต้องเป็นผู้มีความรู้ระดับอนุปริญญา มีประสบการณ์ในงานกึ่งปีหรือฝึกมานานเท่าใด อายุ รูปลักษณะ ความสามารถพิเศษ เจตคติอย่างไร นั่นคือสิ่งที่นายจ้างจะใช้เป็นบันทัดฐานในการแสวงหาแรงงานเข้าทำหน้าที่ในตำแหน่งงานที่ต้องการหรือนายจ้างใช้เป็นข้อมูลทำความเข้าใจสื่อสารติดต่อกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในการจ้างงาน

ในกรณีของการศึกษาและการฝึกอบรม มาตรฐานทักษะจะใช้ประโยชน์เพื่อการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเกณฑ์ ตามมาตรฐานทักษะหรือในการแสวงหางานทำ มาตรฐานทักษะก็จะใช้ประโยชน์เพื่อการสมัครงาน การแสวงหางาน การตัดสินใจสมัครงาน การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมอาชีพ เป็นต้น

ความจำเป็นในการมีมาตรฐานทักษะ

ทักษะอาชีพระดับสูงย่อมเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อการแข่งขันระดับชาติและระดับนานาชาติ

ในโลกยุคใหม่ ทุกงานต้องได้มาตรฐานสากลจึงจะดำรงอยู่ในโลกได้ ซึ่งหมายความว่าผลผลิตของทุกงานต้องได้มาตรฐานทักษะที่กำหนด

หลักการทำงานของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะ

- ถือว่ามาตรฐานทักษะเป็นอาสาสมัครมิใช่บังคับ
- ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนนำ
- มาตรฐานทักษะต้องยืดหยุ่น พัฒนาให้ทันสมัยได้เสมอ
- บูรณาการให้สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม
- ไม่ขัดต่อสิทธิมนุษยชน

ภารกิจหลักของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะ

- กระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนกำหนดมาตรฐานทักษะ
- รับรองหรือยอมรับระบบมาตรฐานทักษะ

กฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติ

กฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติ พ.ศ. 2537 (National Skill Standards Act of 1994) เปรียบเสมือนเสาหลักของชาติในการส่งเสริมทักษะแรงงาน ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ประกันการพัฒนาทักษะให้สูง มีคุณภาพและสมรรถภาพ ส่งเสริมสวัสดิภาพ สวัสดิการการทำงาน ออกใบประกาศนียบัตร สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรต่างๆ รวมทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

หุ้นส่วนอาสา เพื่อพัฒนามาตรฐานทักษะ

หุ้นส่วนอาสา คือ ผู้แทนของกลุ่มธุรกิจ ซึ่งมีทั้งธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่จะกำหนดมาตรฐานทักษะและเป็นผู้แทนกลุ่มที่ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรธุรกิจระดับชาติหรือสมาคมอาชีพ สภาอาชีพระดับชาติ นอกจากนั้นยังมีผู้แทนสถานศึกษาอาชีพ องค์กรที่ตั้งอยู่ในชุมชน องค์กรของรัฐระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่นที่มีส่วนดูแลการจัดการอาชีวศึกษา การจ้างงานและการฝึกอบรมอาชีพ องค์กรพัฒนานโยบายอื่นๆ ที่เชี่ยวชาญด้านแรงงานของอาชีพที่จะพัฒนาทักษะหรือกำหนดมาตรฐานทักษะ องค์กรเอกชนอาสาสมัคร ซึ่งเชี่ยวชาญด้านอาชีพตามกลุ่มอาชีพที่จะกำหนดมาตรฐาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล

ในกรณีที่เป็นกรกำหนดมาตรฐานทักษะใหม่ คณะกรรมการมาตรฐานทักษะ

ต้องทำการศึกษาวิจัยมาตรฐานทักษะนั้นหรือที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดมาตรฐาน และต้องเผยแพร่ผลการวิจัยต่อชุมชน รวมทั้งต้องศึกษามาตรฐานทักษะของประเทศอื่น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดรายละเอียดอื่นๆ ในกฎหมาย

กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติรายงานผลการดำเนินงาน กิจกรรม (มาตรา 506) โดยคณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติต้องเสนอรายงานต่อประธานาธิบดี และสภาองเกรสในรอบ 5 ปี (2537-2542) ว่าได้พัฒนาหรือรับเอามาตรฐานทักษะใดๆ มาบ้าง สาขาอาชีพใดที่ได้รับรองเป็นมาตรฐานทักษะระดับชาติแล้ว นายจ้างหน่วยฝึกอบรมอาชีพ (Training Provider) และองค์กรต่างๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้แล้ว

ในปี 2537 ได้มีการกำหนดมาตรฐานทักษะไปแล้วรวมทั้งได้อนุมัติค่าใช้จ่ายไป 15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในข้อกำหนดของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติจะระบุว่าคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ มีหน้าที่อนุมัติการกำหนดระบบมาตรฐานทักษะของหุ้นส่วนอาสา (Voluntary Partnerships) เมื่อเห็นว่าสาธารณชนเห็นด้วยและเห็นว่าเป็นระบบที่มีทั้งความเป็นธรรมและมีคุณภาพ

กฎหมายคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติระบุอีกว่าถ้าพึ่งคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติจะไม่สร้างหรือกำหนดมาตรฐานทักษะเอง แต่จะสร้างข้อกำหนด (Guidelines) เพื่อใช้รับรองมาตรฐานที่หุ้นส่วนเป็นผู้สร้างขึ้นเพราะ ในหุ้นส่วนอาสาที่มีองค์ประกอบของบุคคลที่เป็นนายจ้าง สหภาพลูกจ้าง ชุมชน รัฐบาล ผู้แทนการศึกษาและผู้แทนการฝึกอบรมอาชีพอยู่แล้ว

ข้อกำหนดของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ

ส่วนใหญ่ครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

- กำหนดกลุ่มอาชีพของงานอย่างกว้างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่อง ให้การสร้างมาตรฐานทักษะมีความยืดหยุ่น
- ระบุขั้นตอนการดำเนินงานให้แก่หุ้นส่วนอาสา
- พัฒนาแนวทางของมาตรฐานทักษะ
- ออกใบประกาศนียบัตรแก่ผู้ที่ผ่านการประเมินทักษะแล้ว
- สร้างเป้าหมายและให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงเป้าหมายได้
- ปรับปรุงพัฒนาเกณฑ์และมาตรฐานทักษะอย่างต่อเนื่อง

กรอบมาตรฐานทักษะของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ

การกำหนดมาตรฐานต้องอธิบายลักษณะของงาน (Description of Work) โดยวิเคราะห์หน้าที่ของงานนั้น เช่น แกนหลักของงาน จุดเน้นของงาน และลักษณะเฉพาะหรือจุดพิเศษของงานแล้วจึงพิจารณาที่จะใช้กับงานนั้น

คำว่าแกนหลักของงานหมายถึงระดับของงานทั้งกลุ่ม (Cluster) เช่น กลุ่มงานการขนส่ง กลุ่มงานการก่อสร้าง กลุ่มงานเหล่านี้ควรมีที่ระดับ ฝึกรอบหรือให้ความรู้แก่คนกลุ่มใดควรมีทักษะระดับใด คำว่าจุดเน้นของงาน (Concentration) หมายถึง ระดับของงานแต่ละกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ ถ้ากลุ่มใหญ่ประกอบด้วยกลุ่มย่อยของงาน (Family) หลายๆ กลุ่มย่อย เช่น รถบรรทุกหรือการบรรทุกด้วยรถบรรทุกเป็นกลุ่มย่อยของการขนส่ง และคำว่าลักษณะเฉพาะหรือจุดพิเศษหมายถึง ระดับของงานเฉพาะเรื่อง เช่น คนขับรถบรรทุก คนขับรถเทอร์เลอร์ ซึ่งเป็นจุดพิเศษของรถบรรทุก เป็นต้น

ดังนั้นการแยกแยะระดับทักษะและความรู้ โดยปกติจะแยกเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับทักษะและความรู้ทางวิชาการ (Academic Skills and Knowledge) เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
- ระดับทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Employability Skills and Knowledge) เช่น การแก้ปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม ความสามารถในการเจรจาความเป็นต้น
- ระดับทักษะและความรู้เกี่ยวกับอาชีพ (Occupational Skills And Knowledge) เช่น ความรู้เรื่องการซ่อมเครื่องยนต์ การทำบัญชีแยกประเภท เป็นต้น

ส่วน การออกไปประกาศนียบัตร (Certification) มี 2 ประเภท คือ

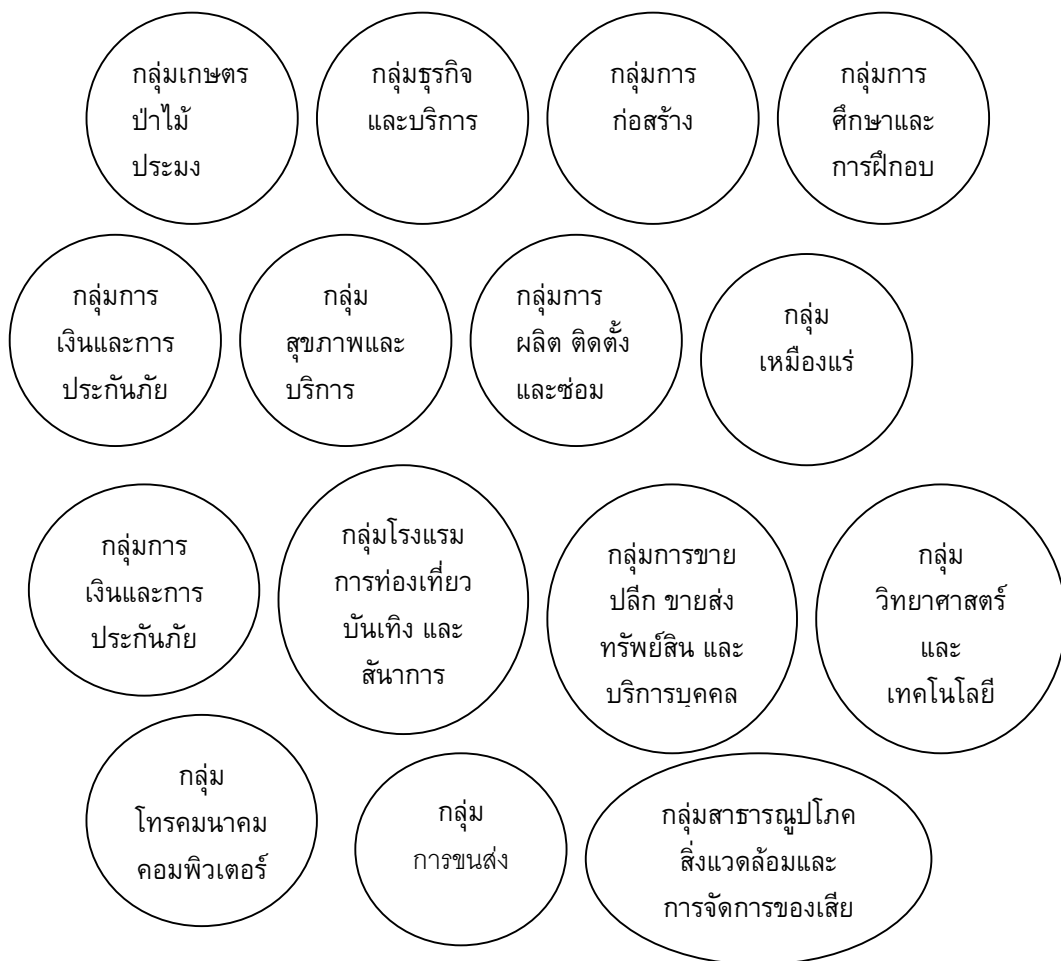
1. ประกาศนียบัตรระดับเริ่มต้นหรือระดับ 1 หมายถึง ประกาศนียบัตรที่ออกให้แก่ผู้ผ่านการฝึกทักษะและความรู้ในวิชาแกนหลักอย่างเดียว (Core alone หรือ Core+1) ไม่ได้ฝึกหรือศึกษาในเรื่องลักษณะเฉพาะหรือจุดพิเศษหรือจุดเน้นของงาน

2. ประกาศนียบัตรชำนาญพิเศษหรือเฉพาะทาง (Specialty Certificates) หมายถึง ประกาศนียบัตรที่ออกให้แก่ผู้ผ่านการฝึกหรือมีการศึกษาระดับ ความชำนาญพิเศษหรือความชำนาญเฉพาะอาชีพ โดยสมาคมวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษาอาชีพหรือสถานฝึกอบรมอาชีพ แต่ใบประกาศนียบัตรชำนาญพิเศษนี้ก็กำหนดขึ้นบนฐานของ Core+1 เหมือนกันนั่นคือ ก่อนจะเข้าสู่โปรแกรมประกาศนียบัตรเฉพาะหรือพิเศษจะต้องผ่านการศึกษหรืออบรมโปรแกรม Core+1 หรือเทียบเท่าเสียก่อน และไม่ว่าจะเป็นประกาศนียบัตรชนิดใดระดับใดก่อนจะออกให้แก่ผู้ใดกรรมการหุ่นส่วนอาสาและคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติต้องให้

การรับรอง หลักสูตร และสถาบันฝึกอบรมหรือสถาบันการศึกษานั้นก่อน ซึ่งการรับรองดังกล่าว ถือเป็นระบบของการรับรองมีความหมายว่า

1. รับรองมาตรฐานทักษะ (Skill Standards)
2. รับรองระบบการประเมิน (Assessment System)
3. รับรองการนำไปใช้ (Implementation)

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดกลุ่มอาชีพ 15 กลุ่ม (Occupational Cluster) บางกลุ่มอาชีพจะรวมอาชีพประเภทคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน ได้แก่

กลุ่มอาชีพทั้ง 15 กลุ่มนี้ยังไม่สามารถกำหนดมาตรฐานทักษะได้ครบทั้งหมด กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติใช้มาเมื่อปี 2537 ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงต้องหาแนวร่วม คือ กระตุ้นให้เกิดหุ้นส่วนอาสาสมัคร ทั้งของรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้หุ้นส่วนอาสาเข้ามาร่วมกันกำหนดมาตรฐานทักษะทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติและได้เกิดการตื่นตัวขึ้นบ้าง โดยเฉพาะเมื่อปี 2541 มีการประชุมใหญ่เรื่องมาตรฐานทักษะที่เมืองซีแอตเติล

รัฐวอชิงตัน และการประชุมเรื่องการออกไปรับรองวิชาชีพที่รัฐอิลลินอยส์ ทำให้งานของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง

แม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุดประเทศหนึ่งในโลก ไม่ว่าจะในด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอื่นๆ แต่ก็ยังมีปัญหาด้านแรงงาน ขาดทักษะ ขาดความรู้ความสามารถ จำเป็นที่ต้องเร่งรัดเรื่องการศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาแรงงานเชิงเศรษฐกิจ พัฒนาผู้ใหญ่อายุต่างวัฒนธรรม ผู้ด้อยโอกาสให้มีทักษะฝีมือสูงขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติในฐานะที่รับผิดชอบมาตรฐานทักษะฝีมือแรงงานร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงการศึกษา กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงกลาโหม จึงแสวงหายุทธศาสตร์ในการพัฒนากำลังคนให้มีทักษะ มีมาตรฐานทักษะที่สูงขึ้น ยุทธศาสตร์หนึ่งที่น่าสนใจคือ การพัฒนาและดำเนินการระดับประเทศในการพัฒนาระบบมาตรฐานทักษะอุตสาหกรรมการผลิตโดยมีคณะกรรมการหรือมีสภามาตรฐานทักษะการผลิต (Manufacturing Skills Standards Council - MSSC) เกิดขึ้น

เนื่องจากความต้องการแรงงานฝีมือ (Skilled Worker) ด้านอุตสาหกรรมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างที่ปรากฏชัด คือ บริษัท บิ๊ก ทรี ยู เอส (Big Three U.S.) เป็นบริษัทผลิตรถยนต์ขนาดใหญ่ ต้องการแรงงานฝีมือสมัยใหม่ 250,000 คน ภายในปี 2548 ในช่วงเวลาเดียวกันก็ต้องการเทคนิคเขียนอีกมากกว่า 1 ล้านคน เข้าทำงานด้านอุตสาหกรรมข้อมูลข่าวสาร อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ (Semi-conductor Industry) จึงต้องรณรงค์การฝึกอบรมอาชีพเทคนิคเขียนการผลิตอีก 40,000 คน ภายใน 5 ปีข้างหน้า (นับจากปี 2541)

การจะให้มีความรู้ที่มีทักษะฝีมือสมัยใหม่เข้าไปเติมเต็มอุตสาหกรรมเหล่านั้นจะต้องปลด (Layoff) แรงงานฝีมือเก่าออกไปร้อยละ 15 ในปี 2548 และเกือบร้อยละ 90 ของโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตในสหรัฐใช้คอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบและมากกว่า 2 ใน 3 ของโรงงานอุตสาหกรรมใช้ซีเอ็นซี (CNC) ในการควบคุมวัตถุ รายการวัสดุ การบริหาร การควบคุมคุณภาพ งานทุกอย่างล้วนแล้วแต่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ภาคอุตสาหกรรมผลิตจึงต้องตามให้ทันเทคโนโลยีและต้องมีแรงงานฝีมือสูง การสำรวจของสำนักงานสถิติสหรัฐอเมริกาพบว่า ครึ่งหนึ่งของงานอุตสาหกรรมในประเทศต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือสมัยใหม่ โดยเฉพาะรายงานเมื่อฤดูใบไม้ร่วงปี 2540 การสำรวจของสมาคมอุตสาหกรรมผู้ผลิตแห่งชาติรายงานว่า ร้อยละ 88 ของผู้ผลิตขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือสูงสมัยใหม่ในแต่ละประเภทงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งขณะเดียวกันแรงงานประจำการก็มีปัญหาทำทนายรุนแรงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

การศึกษาและการฝึกอบรมแรงงานตลอดจนการให้ข้อมูลข้อสนเทศด้านแรงงานแก่แรงงานของภาคอุตสาหกรรม ก็มีไม่เพียงพอต่อการปรับตัวของโรงงานต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี

เพื่อที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือสูงสมัยใหม่ คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติจึงส่งเสริมให้มีการสร้างหรือริเริ่มอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ โดยสนับสนุนให้ทุนแก่หุ้นส่วนอาสา เพื่อให้กำหนดมาตรฐานอาชีพแก่อุตสาหกรรมการผลิต การติดตั้ง และซ่อมแซมในโรงงานอุตสาหกรรม เดือนมีนาคม 2541 คณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติคาดหวังที่จะยอมรับและอุดหนุนการเงินแก่คณะหุ้นส่วนอาสาซึ่งประกอบด้วย นายจ้าง ลูกจ้าง องค์กรลูกจ้าง รวมทั้งสหพันธ์การค้า และประชาชนผู้สนใจ สร้างระบบการรับรองมาตรฐานทักษะแก่แรงงานฝีมือสูงสมัยใหม่ และคาดว่าจะสำเร็จผลได้ในอีก 10 ปีข้างหน้า เมื่อถึงเวลานั้นแรงงานทั้งหมดควรเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือสูง สามารถปฏิบัติงานที่ตามทันเทคโนโลยี ขณะเดียวกันภาคอุตสาหกรรมการผลิตหลักๆ ของสหรัฐอเมริกาจะต้องร่วมมือยอมรับมาตรฐานทักษะสูงสมัยใหม่ร่วมกัน เมื่อถึงเวลานั้นแรงงานที่มีทักษะฝีมือสูงเหล่านี้ จะกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งระบบของประเทศและสามารถเร่งเร้าการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นการมีมาตรฐานทักษะฝีมือสูงของแรงงานนั้นจะช่วย

- สร้างทักษะสูงและค่าแรงสูงให้เกิดขึ้น
- ส่งเสริมให้มีเอกสารรับรองทักษะฝีมือที่จะช่วยให้การเคลื่อนย้ายการทำงานนั้นไหลหมุนเวียน
- ช่วยให้แรงงานสร้างบันไดอาชีพขึ้นสู่ตำแหน่งระดับสูงฝีมือสูงในสถานที่ทำงานได้

หน่วยงานและคณะบุคคลอาสาที่จะเข้ามาช่วยดำเนินการตามวิสัยทัศน์และความต้องการใหม่ก็คือ สภามาตรฐานทักษะการผลิต (Manufacturing Skill Standards Council - MSSC) สภาหรือคณะกรรมการชุดนี้จะต้องทำหน้าที่ในฐานะมีความต้องการเร่งด่วนเกิดขึ้นในประเทศ ฉะนั้นสิ่งที่สภาแห่งนี้จะต้องจัดทำ คือ

- ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน โดยร่วมมือกับคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ และ สถาบันมาตรฐานแห่งชาติอเมริกา (American National Standards Institute - ANSI) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานทักษะ เพื่อการผลิต

- พัฒนาและสังเคราะห์มาตรฐานทักษะหลัก (แกน) เป็นสมรรถนะกลางของทุกหน่วย (Sector) อาชีพของอุตสาหกรรมการผลิต
- รับรองมาตรฐานทักษะที่ได้เกิดขึ้นแล้วภายใต้เกณฑ์ของสภามาตรฐานทักษะการผลิต และคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ
- พัฒนาระบบการทางเอกสารและใบรับรองใบประกาศนียบัตรของมาตรฐานทักษะ
- วางแผนปฏิบัติการตลาดที่จะยกระดับการรับรู้รับทราบของผู้มีส่วนได้เสีย ของสาธารณชนเกี่ยวกับมาตรฐานชาติ
- สร้างกระบวนการ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานทักษะจากข้อมูลป้อนกลับของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย

กรอบงานที่กล่าวถึงข้างต้น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดทำเสร็จสิ้นแล้วและการประชุมเมื่อเดือนกันยายน 2540 นั้น สภามาตรฐานทักษะการผลิตได้ตกลงกับองค์กรผู้มีส่วนได้เสีย 130 องค์กรและมีแผนที่จะเพิ่มองค์กรให้ถึง 150 องค์กร เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดมาตรฐานทักษะอุตสาหกรรมการผลิตให้แก่ประเทศ

คณะกรรมการของสภามาตรฐานทักษะการผลิตซึ่งมี 30 คน จะเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ เมื่อผู้แทนภาคอุตสาหกรรมนำเสนอผลการกำหนดมาตรฐานทักษะกรรมการ 11 คน เป็นผู้แทนจาก กลุ่มนายจ้าง 11 คน เป็นผู้แทนกลุ่มแรงงานและ 8 คน จากองค์กรสาธารณะ เช่น สถานศึกษา องค์กรในชุมชน และรัฐบาล คณะกรรมการสภามาตรฐานทักษะการผลิตจะรับผิดชอบ การพัฒนามาตรฐาน สร้างระบบ ประกาศนียบัตรทักษะและการผลิตขณะนี้สภามาตรฐานทักษะการผลิต ได้รับอนุญาตโดยคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติให้ดำเนินการแก้ปัญหาการรับรองมาตรฐานทักษะอุตสาหกรรมการผลิตแล้ว

การพัฒนากำลังคน (แรงงาน) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของมลรัฐ รัฐบาลกลางจะให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภาพรวมของประเทศ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกายังขาดแคลนแรงงานฝีมือสูงทันสมัย หรือสมัยใหม่ คนอเมริกันยังได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สูงพอ ผู้ใหญ่อเมริกันยังมีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ฯลฯ กรณีเช่นนี้รัฐบาลกลางร่วมรับผิดชอบ โดยเฉพาะด้านการอุดหนุนการเงินเพื่อให้มลรัฐสามารถแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้นได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาทั้งหมดมีรากฐานจากการศึกษา ดังนั้นรัฐบาลกลาง และรัฐบาลมลรัฐ จึงต้องแสวงหาความริเริ่มใหม่ๆ ต่อการแก้ไขปัญหา (Current Initiatives) ของชาติ

ความริเริ่มปัจจุบันอย่างหนึ่ง คือ การเป็นส่วนร่วมกับโครงการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อเมริกา (America Learning Exchange) เป็นชุดฝึกอาชีพ (American Career Kit) ซึ่งเป็นงานชิ้นหนึ่งของกระทรวงแรงงานของสหรัฐ ชุดฝึกอาชีพนี้มีไว้ให้ผู้ใหญ่ ผู้แสวงหางาน นักศึกษา แรงงาน และผู้ให้บริการการฝึกอบรมอาชีพ การศึกษาอาชีพ (Training and Education Providers) ใช้ศึกษาได้จากข้อมูลในคอมพิวเตอร์

ชุดฝึกอาชีพสำเร็จมีหลากหลายสาขาอาชีพ เช่น ชุดการดูแลสุขภาพ (Project Awareness : Health Care) ชุดการผลิต (Manufacturing) ชุดการบริหารธุรกิจ (Business/Management) ชุดการโรงแรม การท่องเที่ยว (Hospitality and Tourism) เป็นต้น

ข้อมูลการฝึกอบรมอาชีพสาขาต่างๆ ในแต่ละมลรัฐจะมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางทั้งทางสื่อต่างๆ และทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ใหญ่ค้นหาได้ง่ายทั้งในมลรัฐของตน และมลรัฐอื่นๆ ทั่วทั้งประเทศ

โดยเหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเจริญทางด้านสื่อสารและเทคโนโลยี กับทั้งกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ความรับผิดชอบของแผนพัฒนากำลังคนจึงหมายถึง แผนการให้การศึกษาอาชีพ การยกระดับมาตรฐานอาชีพการเพิ่มความรู้ความสามารถของทรัพยากรบุคคล การศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งการเปิดประตูกว้างของอุดมศึกษาเพื่อให้คนสามารถเข้าถึงพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และสิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งนั่นคือการวางแผนพัฒนากำลังคนโดยส่วนรวมของประเทศ

บทที่ 5

กฎหมายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

กฎหมายทางการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานหรือกำลังคนของประเทศสหรัฐอเมริกามีหลายฉบับ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับประถม มัธยม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา การฝึกอบรมผู้ใหญ่ กฎหมายฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กฎหมายการอุดมศึกษา กฎหมายเฉพาะเรื่องอื่นๆ เช่น กฎหมายการฝึกหัดงาน (Apprenticeship Act) กฎหมายการเรียนรู้การทำงาน (School-to-Work Opportunities Act) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการฝีมือแรงงาน สิทธิประโยชน์ของแรงงาน การประกันการจ้างงาน การว่างงาน เป็นต้น ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้ใช้กฎหมายเหล่านี้เพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นๆ เท่านั้น หากใช้กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องนั้นๆ เป็นเครื่องชี้นำการพัฒนางานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและเศรษฐกิจของโลก กฎหมายเหล่านั้นจึงได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือเกิดใหม่ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกำลังคนและแรงงานในระดับอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

กฎหมายสมิทธี ฮิวจ์ พ.ศ. 2460 (Smith Hughes Act of 1917 - SHA)

เป็นกฎหมายอาชีวศึกษาระดับแรกเกิดจากเจตนารมณ์ของรัฐบาลกลาง (Federal Government) ประสงค์จะช่วยเหลือรัฐบาลมลรัฐด้านการจัดการศึกษาอาชีพเพราะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลังคนส่วนใหญ่ของประเทศและการศึกษาอาชีพลงทุนสูง ทั้งในเรื่องบุคลากรและเครื่องมือ เครื่องจักรกล ดังนั้นในกฎหมายสมิทธี ฮิวจ์ จึงมุ่งเน้นการให้งบประมาณสนับสนุน การซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์การศึกษาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระยะเวลาให้แก่การศึกษาอาชีพสาขา เกษตรกรรม (Agricultural Education) คหกรรม (Home Economics) และช่างอุตสาหกรรม (Trade & Industry) โดยรัฐบาลมลรัฐจะต้องจัดทำแผนงาน โครงการเสนอขอความช่วยเหลือด้านการเงินจากรัฐบาลกลาง (กระทรวงการศึกษารัฐอเมริกา)

กฎหมายสมิทธี ฮิวจ์ ได้มีการปรับปรุงใหม่เมื่อปี 2511 โดยได้เพิ่มเงินช่วยเหลือการศึกษาอาชีพใน 3 สาขาแรกนั้นและได้เพิ่มความช่วยเหลือให้แก่การศึกษาอาชีพระดับมัธยมศึกษาอีก 5 สาขา คือ สาขาธุรกิจ (Business Education) สาขาการจำหน่าย (Distributive Education) สาขาสุภาพ (Health Education) สาขาอุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Arts) และสาขาเทคนิคศึกษา (Technical Education)

หลังปี 2526 เป็นต้นมา ประเทศสหรัฐอเมริกา ตื่นตัวเรื่องการศึกษาเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้ เป็นเพราะ รายงานของคณะกรรมการความเป็นเลิศทางการศึกษา (Commission on Excellence in Education) เรื่อง “A Nation at Risk” ได้กล่าวถึงคุณภาพและแนวโน้มทางการศึกษาที่ตกต่ำของประเทศ หรือคานะกัที่ชี้หน้าให้การศึกษาพุ่งเป้าไปที่การเพิ่มการฝึกอบรมให้แก่ผู้ใหญ่ เพื่อประเทศ จะมีศักยภาพในการแข่งขันได้เช่นเดียวกับ Hudson Institute Study เตือนให้ระวังแรงงานล้าสมัย (Workforce Obsolescence) ในปี 2543 ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีการพัฒนาเป้าหมายการศึกษา ของประเทศเมื่อประมาณก่อนปี 2533 เล็กน้อย ในเป้าหมายการศึกษาของประเทศ 6 ข้อ (ระยะ แรก) นั้น ประธานาธิบดีบุช และสมาคมของผู้ว่าการรัฐ (National Governors’ Association - NGA) ได้รวมเอาการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ในเป้าหมายด้วย ความสำคัญของเป้าหมายนี้ คือ ต้องการให้ ผู้ใหญ่อเมริกันทุกคนอ่านออกเขียนได้ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเพียงพอแก่การประกอบ อาชีพและการแข่งขันในเศรษฐกิจโลกโลกาภิวัตน์ และการใช้สิทธิ การมีบทบาทหน้าที่ความรับ ผิดชอบในฐานะประชากรของชาติภายในปี 2543 ยิ่งกว่านั้นคณะกรรมการสมาคมของผู้ว่าการ รัฐ ร่วมกับผู้ว่าการรัฐ บิล คลินตัน (Governor Bill Clinton) ได้ผลิตแผนยุทธศาสตร์เพื่อการ ศึกษาอเมริกา คือ แผน 7 ยุทธศาสตร์สำหรับการศึกษาและการฝึกอบรมผู้ใหญ่และแผน 5 ยุทธ ศาสตร์สำหรับระบบการอุดมศึกษาของชาติ

แม้ว่าการศึกษาเป้าหมายการศึกษาชาติอเมริกันในขณะนั้นจะเป็นเพียงเป้าหมาย แต่ ณ วันนี้เป็นกฎหมายการศึกษาที่สำคัญยิ่งของประเทศนั้นคือ กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การ ศึกษาแก่อเมริกา (Goals 2000 : Educate America Act)

กฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาก่ออเมริกา พ.ศ. 2537 (Goals 2000 : Educate America Act of 1994)

กฎหมายฉบับนี้กล่าวถึง 8 เป้าหมายสำคัญที่จะต้องได้รับการยกระดับมาตรฐาน ให้สูงขึ้น คือ

- (1) จะต้องมีการเตรียมเด็กให้พร้อมต่อการเรียนรู้ (Ready To Learn) เช่น ดูแล เรื่องสุขภาพ การฉีดวัคซีนคุ้มกันโรค เข้ารับการเตรียมพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนประถมศึกษา
- (2) การจบการศึกษา เช่น จบชั้นมัธยมศึกษามากขึ้น สูงขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 90
- (3) สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนด้านต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ต้องสูงขึ้น

(4) การฝึกหัดครูและพัฒนาอาชีพครูจะต้องมีครูที่มีความรู้ความสามารถสูง
ประจำทุกห้องเรียน

(5) คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต้องเป็นที่ 1 ในโลก

(6) การอ่านออก เขียนได้และการศึกษาตลอดชีวิตของผู้ใหญ่ต้องมียุทธศาสตร์
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษาและตลอดชีวิต

(7) ความปลอดภัย วินัย ต้องปลอดภัยเสพติดและแอลกอฮอล์

(8) ความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนต้องสูงขึ้น
ในโอกาสต่างๆ เช่น การประชุมครู-ผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมของโรง
เรียน

เป้าหมายที่ 8 ดำเนินการให้ปรากฏผลภายในปี 2543 เฉพาะเป้าหมายที่ 6 ครอบคลุมส่วนที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษามากที่สุดเพราะ เป็นผู้ใหญ่และเป็นการศึกษาอาชีพ วัตถุประสงค์
ของเป้าหมายที่ 6 กล่าวว่า

- ทุกๆ ธุรกิจขนาดใหญ่จะต้องมีส่วนร่วม/เกี่ยวข้องหรือมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์
กันระหว่างการศึกษากับการทำงาน

- แรงงานทุกคนจะได้รับโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะ จากทักษะพื้นฐาน ถึง
ทักษะ/เทคนิคระดับสูงซึ่งต้องนำมาปรับปรุงตนเองกับเทคโนโลยีใหม่ ผู้ใหญ่ทุกคนจะได้เรียนรู้
ทักษะและวิธีทำงาน เรียนรู้เรื่องตลาดแรงงานจากสถานศึกษาของรัฐและเอกชน โรงเรียน วิทยาลัย
อาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค สถานที่ทำงาน/สถานประกอบการ หรือในรูปของโปรแกรมต่างๆ ที่
สถานศึกษาหรือสถานที่ทำงานจัดขึ้น

- จำนวนโปรแกรมคุณภาพที่จัดให้ผู้ใหญ่ต้องเพิ่มขึ้น เช่น ห้องสมุดจะต้องออกแบบ
เพื่อการรองรับการศึกษาที่มีคุณภาพ จะต้องสามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย

- อัตราส่วนของนักศึกษาหรือผู้ใหญ่อุปถัมภ์พิเศษต่างๆ เช่น ชนกลุ่มน้อยจะต้อง
เพิ่มขึ้น เข้าสู่วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสูงขึ้น

- อัตราส่วนของนักศึกษาหรือผู้ใหญ่ที่จบการศึกษาระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัยที่
สามารถคิดวิเคราะห์ สื่อสารและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้จะต้องเพิ่มสูงขึ้น

- โรงเรียนทั้งหลายจะต้องให้บริการการศึกษาให้แก่ผู้ใหญ่อุปถัมภ์การศึกษา
เพื่อการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต การฝึกอบรมผู้ใหญ่ ผู้ปก
ครอง การเชื่อมประสานระหว่างโรงเรียนกับบ้านที่ทำงานจะต้องได้รับการปรับปรุง

กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา พ.ศ. 2533 (Carl D. Perkins Vocational and Applied Technical Education Act of 1990 - PVATEA)

กฎหมายฉบับนี้มีเรื่องสำคัญๆ ที่ได้รับการส่งเสริม คือ

- เตรียมเทคนิคศึกษา มีการจัดทำโครงการเตรียมเทคนิคในมลรัฐต่างๆ โดยได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางมีการประกวดและให้รางวัลสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากกิจกรรมเตรียมเทคนิค

- ระบบตรวจสอบ (Accountability System) มีการสนับสนุนให้สร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและการวัดขึ้น เพื่อตรวจวัดผลการดำเนินงาน ความคุ้มค่า และความโปร่งใส

กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน พ.ศ. 2537 (School-to-Work Opportunities Act of 1994 - STWOA)

เป็นกฎหมายส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนระดับมัธยมปลาย ผู้เรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำงานบางเวลา (Part-time) หรือเต็มเวลา (Full-time) ในระดับมัธยมปลายจะเห็นความสำคัญของการเรียนในโรงเรียนและการทำงานในสถานประกอบการเป็นเรื่องเดียวกัน ฟังฟังกันได้ ไม่จำเป็นต้องออกจากโรงเรียน การเรียนคู่การทำงานไม่เป็นอุปสรรคซึ่งกันและกัน แต่สนับสนุนกันทำให้ผู้เรียนอยู่ในโรงเรียนได้ต่อไป จึงถือได้ว่า กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงานเป็นกฎหมายร่วมบริหารของกระทรวงการศึกษาและกระทรวงแรงงาน เพื่อการสนับสนุนมลรัฐและชุมชนจัดระบบการเรียนรู้คู่การทำงาน เพื่อเตรียมผู้เรียนในการศึกษาต่อระดับสูงและออกสู่การประกอบอาชีพ

เหตุผลส่วนหนึ่งของการตรากฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน คือ การพบข้อมูล (Findings) ที่รัฐสภาพบ คือ

(1) สามในสี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐเข้าสู่แรงงานโดยไม่มีปริญญาตรีและอาจไม่มีทักษะพื้นฐานจำเป็นระดับต้นของการเข้าทำงานที่ก่อให้เกิดความสำเร็จต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่

(2) เยาวชนจำนวนหนึ่งในสหรัฐอเมริกามีไม่จบการมัธยมศึกษาโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อย กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มพิการ กลุ่มต่างวัฒนธรรม

(3) การว่างงานของเยาวชนในสหรัฐสูงมากและรายได้ของผู้จบการมัธยมศึกษาตกลงเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับผู้จบการศึกษาที่สูงกว่า

(4) ภาคประกอบการในสหรัฐเปลี่ยนแปลงไปตามการแข่งขันนานาชาติและเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งแรงผลักดันดังกล่าวเป็นผลดีต่อชาติ แต่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการถดถอยลงของรายได้ของแรงงานไร้ฝีมือ

(5) สหรัฐอเมริกาขาดระบบที่ดีในการช่วยเยาวชนให้ได้รับความรู้ ทักษะความสามารถและข้อมูลสนเทศจำเป็นเกี่ยวกับตลาดแรงงาน ซึ่งจะเชื่อมรอยต่อจากโรงเรียนสู่งานหรือสู่การศึกษาต่อและการฝึกอบรมอาชีพ

(6) นักเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกามีความสามารถที่จะจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสูง และจำนวนมากอาจเรียนได้ดีกว่าและคงอยู่ในระบบได้มากหากเขาจะได้รับการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ หรือคู่การทำงานมากกว่าเรียนแบบนามธรรม

(7) ขณะที่เยาวชนจำนวนมากของสหรัฐอเมริกามีงานทำนอกเวลา (Part-time Job) แต่ขาดการเชื่อมโยงระหว่าง

7.1 งานที่ทำ กับ

7.2 การเรียนรู้ที่โรงเรียน

(8) วิธีเรียนรู้ในที่ทำงาน (Work-based Learning) ซึ่งก็เป็นรูปแบบหนึ่งตามแนวคิดของโครงการช่างฝึกหัด คือ บูรณาการทฤษฎีเข้ากับการทำงานจริง (On-the-Job Training) จึงน่าจะนำมาใช้กับการเรียนรู้คู่กับการทำงานตามกรอบความคิดนี้ (School-based Learning and Work-based Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการสร้าง ความสนใจแก่ผู้เรียน ส่งเสริมการฝึกทักษะ สร้างเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนเตรียมเยาวชนให้มีทักษะฝีมือสูงได้รับค่าตอบแทนในอาชีพสูงขึ้น

มาตรา 101-104 ประกอบด้วยเรื่องสำคัญ 4 เรื่องภายใต้หมวด 1 ที่ว่าด้วยองค์ประกอบของโปรแกรมพื้นฐาน ซึ่งได้แก่

- ข้อกำหนดโปรแกรมทั่วไป (General Program Requirements)
 - องค์ประกอบการเรียนรู้ในโรงเรียน (School-based Learning)
 - องค์ประกอบการทำงานในสถานประกอบการ (Work-based Component)
- และ
- องค์ประกอบกิจกรรมต่อเนื่อง (Connecting Activities Component)

มาตรา 201-222 ภายใต้หมวด 2 คือ การพัฒนาระบบและเงินช่วยเหลือ (Grant) จากรัฐบาลกลางไปใช้ มาตรการต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเสนอแผนงาน เพื่อขอรับเงิน

ช่วยเหลือ การบริหารจัดการเงินช่วยเหลือเมื่อได้รับแล้ว อำนาจของบุคคล หน่วยงานระดับมลรัฐ
ท้องถิ่นในการใช้เงินช่วยเหลือ ฯลฯ

มาตรา 301-307 ภายใต้หมวด 3 เป็นเรื่องการอนุมัติเงินช่วยเหลือของรัฐบาลกลางต่อ
หุ้นส่วนท้องถิ่น (Local Partnership)

มาตรา 401-406 ภายใต้หมวด 4 ว่าด้วยโปรแกรมระดับชาติ เช่น ทุนการวิจัยหรือ
ทุนเพื่อโครงการพิเศษ การประเมินผลงาน ผลสำเร็จของโครงการ ความช่วยเหลือทางวิชาการ
การฝึกอบรม การรายงานผลต่อรัฐสภา เป็นต้น

มาตรา 501-505 ภายใต้หมวด 5 ว่าด้วยข้อยกเว้นและระเบียบ

มาตรา 601-605 ภายใต้หมวด 6 ว่าด้วยบทบัญญัติทั่วไป

มาตรา 701-731 ภายใต้หมวด 7 ว่าด้วยโครงการอื่นที่อยู่ภายใต้กฎหมายการเรียน
รู้คู่การทำงาน ได้แก่ โครงการเตรียมเทคนิค (โปรแกรมเตรียมเทคนิค เทคนิคศึกษา) โครงการ
ศิลปวัฒนธรรมของอลาสกา (Alaska) โครงการฝึกอบรมอาชีพ (Job Training) เป็นโครงการ
พิเศษ (Nontraditional Training) กระทรวงแรงงานรับผิดชอบภายใต้กฎหมายอีกฉบับหนึ่ง คือ
Job Training Partnership Act

มาตรา 801-802 ภายใต้หมวด 8 ซึ่งเป็นหมวดสุดท้าย เป็นเรื่องบทบัญญัติหรือข้อ
กำหนดทางเทคนิค เช่น วันเริ่มต้น วันสิ้นสุดโครงการสัญญา การจบโครงการ การใช้จ่ายเงินและ
การปฏิบัติงาน เป็นต้น

กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและเทคนิคศึกษา พ.ศ. 2541 (Carl D. Perkins Vocational
and Technical Education Act of 1998 - PVTEA)

กฎหมายฉบับนี้ประธานาธิบดี คลินตัน ลงนามเป็นกฎหมายเมื่อ 31 ตุลาคม 2541
เป็นกฎหมายปรับปรุงจาก กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา
กฎหมายเพอร์กินส์ สนับสนุนการลงทุนทางอาชีวศึกษาของรัฐบาลกลาง แต่ต้องอยู่บนฐานของ
โครงการคุณภาพสูง (High-quality Programs) และสามารถ

1. บูรณาการการศึกษาระหว่างวิชาการ (Academics) และการศึกษาอาชีพ
(Vocational)

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุความท้าทายของมาตรฐานด้านวิชาการและด้านวิชา
ชีพ

3. ส่งเสริมผู้เรียนด้านวิชาการและความเข้าใจลักษณะงานอุตสาหกรรมทุก
ลักษณะ

4. สนองความต้องการทางอาชีพของแต่ละบุคคล
5. สนองความต้องการพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ประกอบการ
6. เชื่อมโยงการศึกษาระดับมัธยมและอุดมศึกษา
7. พัฒนา ปรับปรุง และขยายการใช้เทคโนโลยี
8. ส่งเสริมพัฒนาการในอาชีพครู ผู้บริหารและผู้แนะแนว

สถาบันการศึกษาอาชีพตามกฎหมายเพอร์กินส์ต้องยืดหยุ่น เพื่อให้บริการได้อย่างดี ทัวถึง สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนและชุมชน กฎหมายเพอร์กินส์ ส่งเสริมให้โปรแกรมการศึกษาได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบความเชื่อถือในประเด็นสำคัญๆ คือ การบรรลุผลการเรียนของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพสูงทั้งด้านวิชาการและทักษะฝีมือ การบรรลุผลการเรียนของผู้เรียนวิชาอาชีพ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย การมีงานทำและยังคงอยู่ในงาน การดึงดูดผู้เรียนเข้ามาสู่การอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นและเรียนจบโปรแกรมการศึกษาด้านอาชีวะและเทคนิคศึกษาสูงขึ้นและเข้าสู่การทำงาน การฝึกอบรมต่อเนื่อง การเพิ่มทุนแก่มลรัฐที่จัดการอาชีวศึกษาได้เกินเป้าหมายรวม จากที่กล่าวแล้วข้างต้นถือเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่เกิดจากการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ เช่นเดียวกับการลดเงินทุนช่วยเหลือโครงการของมลรัฐที่ดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายรวม ในกฎหมายเพอร์กินส์ กำหนดนิยามคำว่า การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา (Vocational-Technical Education) หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้นโดยมีรายวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ มีลำดับต่อกันในการเตรียมบุคคลเพื่อการทำงานที่รับค่าจ้างในอาชีพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดมากกว่าผู้ที่มีปริญญาชั้นสูง (Advanced Degree) โปรแกรมการศึกษาจึงประกอบด้วยทักษะอาชีพที่มาจากประสบการณ์ใช้หลักการ เพื่อให้ผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการมีเหตุผล มีทักษะการแก้ปัญหาและทักษะอาชีพ เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อสังคม

สำนักงานการอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่ (Office of Vocational and Adult Education - OVAE) ของกระทรวงการศึกษาสหรัฐอเมริการับผิดชอบการบริหารงานตามกฎหมายเพอร์กินส์ คือ เป็นผู้พิจารณาจัดสรรเงินช่วยเหลือแก่ กระทรวงการศึกษาของมลรัฐตามแผนงานการพัฒนาอาชีวศึกษาของมลรัฐ ยอดเงินที่จัดสรรให้แก่มลรัฐต่างๆ มีประมาณ 1.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ (2540) โดยจัดสรรเงิน 100 ล้านดอลลาร์ให้แก่ โครงการเตรียมเทคนิค ส่วนที่เหลือแบ่งสรรในรูปแบบเงินช่วยเหลือแก่มลรัฐต่างๆ ตามแผนงานด้านอาชีวศึกษาที่มลรัฐเสนอขอมา เงินที่มลรัฐได้มาตามกฎหมายเพอร์กินส์ จึงใช้ไปเพื่อซื้อเครื่องมือ วัสดุฝึก วัสดุหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตร พัฒนาบุคลากร กิจกรรมเพื่อการแนะแนว จ้างครูอาชีพขยายโครงการเตรียมเทคนิค เป็นต้น

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษามากก็เพราะ สหรัฐอเมริกาต้องแข่งขันในเศรษฐกิจโลกใหม่ ฉะนั้นเป้าหมายหลักของกฎหมายเพอร์กินส์ จึงรวมถึงการเตรียมแรงงานฝีมือที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติ มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก ด้วยความสัมฤทธิ์ผลทางการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจตนเองในการเลือกวิชาอาชีพและทักษะฝีมือในอาชีพที่เขาเลือกในโรงเรียนและที่ทำงาน การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาเป็นกระบวนการผสมระหว่างการเรียนการสอนในห้องเรียน การลงมือปฏิบัติในโรงฝึกงาน (Hand-on-Laboratory Work) และการทำงานจริง (On-the-Job) ในสถานประกอบการ การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาเป็นการเตรียมคนเพื่อเข้าสู่การศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย (Post Secondary Education) และการทำงาน เพราะว่าการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา เตรียมบุคคลเพื่อเข้าทำงาน ในปี 2539 พบว่าเพียงประมาณร้อยละ 20 ของงานในสหรัฐอเมริกาที่ต้องการกำลังคนผู้จบปริญญาตรี แต่งานส่วนที่เหลือร้อยละ 80 ต้องการผู้ที่จบการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน (Community College) และงานจำนวนมากต้องการผู้จบการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย

สิ่งที่การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาในสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปเป็นเหตุและผลในการปรับปรุง กฎหมายเพอร์กินส์ ฉบับสุดท้ายคือ

การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาในปัจจุบันเป็นการประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของทั้งการศึกษาในโรงเรียน และการศึกษาในที่ทำงาน หรือการทำงานในสถานประกอบการ

ธุรกิจอุตสาหกรรมที่เป็นหุ้นส่วน คือ กระจายแห่งความสำเร็จของการอาชีวศึกษา ดังนั้นการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาจึงต้องครอบคลุมหรือรวมสถาบันการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา (Post Secondary Education Institutions) ทั้งหมด คือ รวมถึงวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง และซับซ้อนขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ หมายความว่า เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงทั้งในทางกายภาพและความซับซ้อนทางเทคโนโลยี หลักสูตรการอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษาก็ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามไปไม่มีสิ้นสุด ตัวอย่าง การนำวิชาเครื่องกลกับอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ร่วมกันกลายเป็นศาสตร์ใหม่คือ แมคาทรอนิกส์ (Mechatronics) เป็นสาขาวิชาใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีซับซ้อนขึ้น การจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาก็ต้องจัดถึงระดับช่างเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีสต์ คือ ระดับปริญญาตรีเป็นปริญญาที่เน้นการประยุกต์เทคโนโลยีสูง (Applied Degree) เช่นเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านการสื่อสารโทรคมนาคม มีการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในทุกอาชีพถือเป็นยุค Cyberspace การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาก็ต้องปรับระดับความรู้และทักษะของผู้เรียนให้ถึงระดับเทคโนโลยีด้วย เหตุผลนี้ทำให้กฎหมายเพอร์กินส์ ฉบับปี 2541 ได้รับการปรับปรุงให้การจัดอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเปลี่ยนไปตามวิสัยทัศน์ใหม่นั้นได้

กฎหมายการลงทุนพัฒนาแรงงานผู้ด้อยโอกาส พ.ศ. 2541 (Workforce Investment Act of 1998 - WIA)

เป็นกฎหมายปฏิรูปที่รวมการจ้างงาน การศึกษาผู้ใหญ่และการอาชีวศึกษา เพื่อการฟื้นฟูกลุ่มด้อยโอกาสทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เยาวชนด้อยโอกาสมาไว้ด้วยกัน กฎหมายฉบับนี้จึงถูกเรียกว่า “One-stop System”

กฎหมายการอ่านออกเขียนได้ของครอบครัวและการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education and Family Literacy Act of 1998 - AEFLA)

เป็นกฎหมายที่มุ่งสนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งเพื่อการอ่านออก เขียนได้ การศึกษาอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานในศตวรรษที่ 21 ในการดำเนินงานจริงของมลรัฐใดๆ ที่มีโครงการให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ตามกฎหมายนี้ สามารถประสานกับหน่วยงานกลางของกระทรวงการศึกษา ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี คือ สำนักงานการอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่ สำนักงานดังกล่าวจะไม่เป็นเพียงหน่วยงานกลางของประเทศที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานอาชีวศึกษาของมลรัฐ แต่จะเป็นหน่วยงานกลางของประเทศที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับกระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานอื่นในการดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ แต่ละมลรัฐมีหน่วยงานการศึกษาผู้ใหญ่ (Division of Adult Education) และ หน่วยงานอาชีวศึกษา (Division of Vocational Education) ซึ่งมีผู้อำนวยการ (Director) ระดับมลรัฐเป็นหัวหน้า

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์ความสำเร็จในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

จากการศึกษาระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของสหรัฐอเมริกา ทำให้เชื่อได้ว่าประเด็นสำคัญต่อไปนี้เป็นยุทธศาสตร์ของความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของประเทศ คือ

1. มีการใช้นโยบายปฏิรูปการศึกษานำการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของประเทศ เช่น

- ในปี 2500 สหภาพโซเวียตรัสเซียส่งดาวเทียมสปุตนิกลูกแรกขึ้นสู่อวกาศก่อนสหรัฐอเมริกา ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาทั้งประเทศทันที

- ช่วงทศวรรษที่ 2523-2533 นักการศึกษาตำหนิการวางแผนกำหนดนโยบายทางการศึกษาของชาติว่าขัดแย้งกับวิถีชีวิตจริงนโยบายของสถานศึกษา ทำบาปแก่ผลผลิตทางการศึกษา รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน เพราะการศึกษาตามนโยบายของรัฐทำให้ชาติตกอยู่ในภาวะเสี่ยง คุณภาพการศึกษาต่ำ ผลผลิตไม่เกิดอัจฉริยะไม่เกิดปัญญา ชาวอเมริกันให้อำนาจการจัดการศึกษาแก่ผู้มีส่วนใกล้ชิดหรือมีส่วนได้ส่วนเสียร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาทันที

- ปี 2537 รัฐสภาสหรัฐสนับสนุนกฎหมายเป้าหมาย 2000 : การให้การศึกษาแก่อเมริกา กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน กฎหมายการประณม มัธยมใหม่ เพื่อให้การศึกษาเข้าถึงประชากรทุกหมู่เหล่า เพื่อให้ระบบการศึกษาเข้มแข็ง มีคุณภาพ ยึดถือและเชื่อมั่นว่า การศึกษาแก้ไขปัญหาของชาติได้

- ผู้นำสหรัฐอเมริกาแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2540 เรียกร้องการปฏิบัติการเพื่อการปฏิรูปการศึกษาชาตินอเมริกันอย่างอาจหาญและก้าวไกล

วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำประเทศต่อการศึกษา ผู้นำเห็นประโยชน์และคุณค่าการศึกษา ใช้การศึกษานำการพัฒนาด้านต่างๆ ดังได้อ้างถึงข้างต้น ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งรวมการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพด้วย

2. ใช้กระบวนการการศึกษาวิจัยเพื่อสรรหาข้อมูลข้อสนเทศต่างๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ เช่น

- การวางแผนกำลังคน การแก้ไขปัญหาคาร่างงานโดยการศึกษาอาชีพและฝึกอบรมอาชีพ

- การร่วมมือประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ การกำหนดมาตรฐานอาชีพในองค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานทักษะแห่งชาติ และอื่นๆ

3. ใช้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ เช่นกฎหมายการอาชีวศึกษา กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม กฎหมายการจ้างงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อการสนับสนุนให้การปฏิรูปเกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

4. ยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่ง คือ ยุทธศาสตร์ความหลากหลายในรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ เช่น การจัดการศึกษาอาชีพเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่อันไม่พูดภาษาอังกฤษ กลุ่มอพยพ กลุ่มคนพื้นเมือง กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มชนกลุ่มน้อย เป็นต้น การศึกษาอาชีพสำหรับกลุ่มจบการศึกษาภาคบังคับ กลุ่มทำงานแล้ว กลุ่มผู้ใหญ่ กลุ่มจบปริญญาตรีที่แสวงหาการศึกษาอาชีพก่อนประกอบอาชีพ และรวมทั้งกลุ่มเตรียมเทคนิค กลุ่มเตรียมอาชีพ กลุ่มความร่วมมือ กลุ่มฝึกหัดงานเยาวชน และกลุ่มเตรียมวิทยาลัย เป็นอาทิ ซึ่งแสดงความครอบคลุมของการศึกษาอาชีพต่อกลุ่มแรงงานทั้งหมดของประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา แม้การศึกษาเป็นภารกิจของชาติ แต่เป็นความรับผิดชอบของมลรัฐและการดำเนินการของท้องถิ่นในการสร้างสำนักและความรับผิดชอบต่อการเพิ่มศักยภาพในประชกรร่วมกัน นอกจากการกระจายความรับผิดชอบเรื่องงานและเรื่องคนแล้ว ยังกระจายความรับผิดชอบทางการเงินร่วมกัน เป็นการลดภาระการเงินจากรัฐบาลกลางได้เป็นอย่างมาก แต่ทำให้งานพัฒนาการศึกษาเป็นไปได้ทั่วถึงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มากขึ้น

6. ยุทธศาสตร์การใช้มาตรฐานอาชีพ มาตรฐานทักษะเป็นตัวตั้งซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐ ธุรกิจ ผู้อุปโภค อุตสาหกรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วพัฒนากระบวนการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพให้ไปถึงจุดมาตรฐาน เป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาในทางอ้อม

บทที่ 7

ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว พบว่าสิ่งที่สมควรพิจารณานำมาเป็นข้อเสนอแนะต่อการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพของประเทศไทย ควรมีดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจกับประชาชนชาวไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์สูงสุดของการศึกษาต่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน ฝ่ายการศึกษา ศาสนา สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและรัฐบาลน่าจะเป็นหน่วยกล้าตายพื้นฐานที่สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับประชาชนถึงวิกฤติของชาติ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและสังคม พร้อมกับความอ่อนแอของระบบการศึกษาและวิกฤติสังคมที่ก่อให้เกิดความอ่อนด้อยทางปัญญา การศึกษาช่วยแก้ไขปัญหาคือหาทางออกต่อปัญหาดังกล่าวได้ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรืออุดมศึกษา

โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาหรือการศึกษาอาชีพช่วยพัฒนาแรงงานของชาติ (Workforce) ให้มีศักยภาพสูงต่อการผลิต การบริการ การแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาชาติ ความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา นอกจากจะทำให้ประชาชนเกิดวิสัยทัศน์ใหม่ อาจนำเข้าสู่ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมเสริมแนวปฏิรูปการจัดการศึกษาทั้งในแง่การกระจายอำนาจ การปรับปรุงหลักสูตร การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งเกิดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตลอดชีวิตของปวงชน

ข้อเรียกร้องของมวลชนชาวไทยที่ตระหนักต่อคุณค่าของการศึกษานี้ อาจนำความสำเร็จมาสู่การปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการอาชีวศึกษาได้เป็นรูปธรรม อย่างรวดเร็ว และอาจมีผลกระทบต่อข้อกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างความร่วมมือกับผู้นำประเทศในการพัฒนาหรือการปฏิรูปการศึกษาเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผู้นำประเทศยกประเด็นการปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระสาธารณะ (Public Agenda) จนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศได้

2. เมื่อมีความตระหนักและมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการปฏิรูปการอาชีวศึกษาแล้ว สมควรที่ประเทศไทยจะรับเอาแนวคิดของการศึกษาอาชีพ (Career Education) มาบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อค้นหาศักยภาพของเยาวชนแต่ละคน และส่งเสริมให้สร้างสมรรถภาพสูงสุด

ในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แต่ละคนในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะนี้อยู่ที่การปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น เนื่องจากหลักสูตรของชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศไทยมีส่วนของวิชาการศึกษาอาชีพที่ได้อยู่แล้ว หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถแยกออกเป็น 2 สาย (สายสามัญและสายอาชีพ) ได้ในโรงเรียนเดียวกัน โดยไม่แยกเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาต่างหากเหมือนในปัจจุบัน ในทางตรงกันข้ามสามารถปรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญให้มีวิชาอาชีพเลือกเพิ่มขึ้นและปรับโรงเรียนอาชีวศึกษาให้สอนวิชาสามัญ (วิชาแกน) เพิ่มขึ้นเท่ากับนักเรียนสายสามัญที่เรียนวิชาแกนบังคับเท่ากันและร่วมกัน แตกต่างกันเฉพาะวิชาเลือกเท่านั้น วิธีการนี้ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดการอาชีวศึกษาลงได้ต่ำกว่าการแยกสายอาชีวศึกษาออกจากสายสามัญ และทำให้คนไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในรูปของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แท้จริง

3. การอาชีวศึกษาที่แท้จริง ควรจัดให้แก่ผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือจัดอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นในระดับหลังมัธยมศึกษา นั่นคือ ยกวิทยฐานะของสถาบันการศึกษาอาชีพ เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยชุมชน ขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการอาชีพ ปรับปรุงวิทยาลัยระดับนี้ให้มีหลักสูตรการศึกษาที่อาจพัฒนาตนเองจากระดับอนุปริญญาลงมาให้เป็นระดับปริญญาตรีลงมา สถาบันใดมีความพร้อมและศักยภาพสูงที่จะจัดการศึกษาอาชีพถึงระดับปริญญาตรีทางเทคโนโลยีและศาสตร์แขนงนั้นมีความสลับซับซ้อนถึงระดับเทคโนโลยีขั้นสูง ก็ควรได้รับการสนับสนุนให้จัดการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีได้ (Applied Degree) การกระทำเช่นนี้จะได้ผลดี คือ สถาบันการศึกษาหรือการศึกษาอาชีพจะได้รับการเชื่อถือ ยอมรับจากชุมชนสังคม เปลี่ยนทัศนคติของสังคมต่อการศึกษาอาชีพ ขณะเดียวกันสถานศึกษาอาชีพอุดมศึกษา ก็จะได้การพัฒนาให้เป็นสถาบันนิติบุคคลที่มีอิสระทางวิชาการ ทางการบริหารสูงขึ้น การสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล กลุ่มคน ภาคประกอบการและเทคโนโลยี การทำหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาก็กว้างขวางขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่การเรียนการสอนตามหลักสูตรกลาง แต่อาจมุ่งเน้นการวิจัยพัฒนาอาชีพ การเป็นศูนย์กลางการศึกษาอาชีพของชุมชน สังคม ฯลฯ เหล่านี้สามารถกระทำได้แม้แต่การหารายได้ให้แก่สถาบันเพื่อพัฒนาสถาบัน พัฒนาบุคลากรในสถาบัน เป็นอาทิ

4. ปฏิรูปรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพจากลักษณะปกติ (Conventional) เป็นรูปแบบอื่น ๆ มากขึ้น เช่น โปรแกรมความร่วมมือ ระบบช่างฝึกหัด และความเป็นหุ้นส่วน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบใหม่ต้องมีกฎหมายกำกับ จะทำให้สามารถปฏิบัติได้จริง นอกจากรูปแบบเปลี่ยนไปแล้ว นโยบายการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีพก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย เช่น การเปิดประตูสถาบันให้ประชาชน ผู้ใหญ่ เยาวชน เข้าถึงการศึกษอาชีว นโยบายการให้ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม การค้า ธนาคาร องค์กรอาชีพ มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสูงขึ้น ช่วยเหลือภาคเอกชนเข้ามาจับตลาด มีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการอาชีวศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร มาตรฐานอาชีพ มาตรฐานทักษะมากขึ้น

5. รัฐบาลไทยควรมีนโยบายเร่งด่วนพิเศษเกิดขึ้น เช่น กำหนดไว้ 5-10 ปี ช้างหน้า จะพัฒนากำลังคนไทยหรือแรงงานไทยให้มีศักยภาพสูงขึ้นกว่าเดิมให้ทั่วถึงทั้งแรงงานรุ่นใหม่ และแรงงานผู้ใหญ่ เปิดโอกาสให้คนว่างงาน คนที่ทำงานแล้วหรือประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพเข้ารับการศึกษาอาชีวศึกษาได้สะดวกตลอดชีวิต

6. ควรจัดทำกลุ่มอาชีพ (Occupational Cluster or Profile) และแนวโน้มอาชีพที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย สอดคล้องกับบริบท (Context) สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของไทยให้ชัดเจน เพื่อเลือกนำมาพัฒนาคนให้สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้กว้างขวาง หลากหลายขึ้น อาชีพต่างๆ ในโลกมีมาก และประเทศไทยควรมีกลุ่มอาชีพใดจึงจะเหมาะสมต่อการพัฒนากำลังคนทั้งปัจจุบันและอนาคต เมื่อได้กำหนดกลุ่มอาชีพแล้วสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศจะสามารถเลือกนำไปเปิดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้กว้างขวางขึ้น

การจัดกลุ่มอาชีพยังมีผลดีต่อการพัฒนาอาชีพใหม่ ต่อการปลูกสร้างคนไทยให้มีอาชีพที่หลากหลายสอดคล้องกับทรัพยากรพื้นฐานธรรมชาติและวัฒนธรรม ถ้าอาชีพทุกอย่างเป็นศาสตร์มีระบบ การประกอบอาชีพย่อมมีประสิทธิภาพก่อประสิทธิผลที่ดี และสามารถนำไปสู่การสร้างมาตรฐานทักษะ มาตรฐานอาชีพที่นำหน้าชาติอื่นได้

7. ควรสร้างหรือกำหนดระดับมาตรฐานทักษะ ระดับมาตรฐานอาชีพของประเทศไทยขึ้น เพื่อปรับระดับความสามารถหรือศักยภาพของกำลังคนไทยให้สู่มาตรฐานชาติ และมาตรฐานสากลโดยเร็ว

8. รูปแบบมาตรฐานอาชีพของไทยควรได้ศึกษารูปแบบมาตรฐานอาชีพของหลายๆ ประเทศทั่วโลกก่อนปรับใช้เป็นของไทย

9. ควรนิยามความหมายของการศึกษาอาชีพหรืออาชีวศึกษาใหม่ให้ครอบคลุม กระบวนการเรียนรู้ เพื่อการประกอบสัมมาชีพ โดยไม่จำกัดระดับสูงสุดการเรียนรู้ไว้ (สมัยเดิม ต่ำกว่าปริญญาตรี) และการอาชีวศึกษาควรสามารถเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษาได้อย่างดี โดยผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงได้ง่ายและตลอดชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มที่เน้น การศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ใหญ่ทุกเพศทุกวัย

บรรณานุกรม

กมล สูดประเสริฐ และ สุนทร สุนันทิชัย. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ลำดับความสำคัญ 7 ประการของกระทรวงการศึกษา

สหรัฐ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผนมหภาค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พฤศจิกายน 2540.

. ประธานาธิบดีกับการศึกษา : นโยบายปฏิรูปการศึกษาของคลินตัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผนมหภาค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มีนาคม 2541.

เอกสารสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

A Business Guide to Support Employee and Family Involvement in Education

<http://www.ed.gov/PDFDocs/bguiden.pdf>

An Inventory of Business-Linked Charter Schools

[http://www.nab.com/school to work/charter schools/invent 2.pdf](http://www.nab.com/school%20to%20work/charter%20schools/invent%202.pdf)

Carl D. Perkins Vocational and Technical Education Act of 1998

[http://www.thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/zed105 : hrd01853](http://www.thomas.loc.gov/cgi-bin/bdquery/z?d105 : hrd01853)

Major Reforms in Training System in Three Countries an Updated of Selected Reforms from 1994-95 in Australia, New Zealand, The United States

<http://www.aett.gov.be.ca/educ-system>

Making Sense of Industry-Based Skill Standards

<http://www.ncrve.berkeley.idu/MDS.777/front.html>

Manufacturing Skill Standards Council (MSSC)

<http://www.nssd-org/spfinal6html>

National Skill Standards Board

<http://www.nssb.org/bg/legis.html>

New Hamshire School-to-Work Network

<http://www.state.nds.us/doc/stwpage.html>

School-to-Work

<http://www.doleta.gov/common/legislation/stwoavtocal.html>

The National Education GOALS REPORT 1997

[http://www.nrhp.gov/Reports/97 REPORT.PDF](http://www.nrhp.gov/Reports/97%20REPORT.PDF)

The Virginia School-to-Work Initiative

<http://www.dit1.state.va.us/vbep/stw2.html>